Ἀριθ. 60 — Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Β'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. — 20 Φεβρουαρίου 1877

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΗΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΒΩΒΟΥΑΡ

Συνέχεια: ἰδε σελ. 97.

Τὴν 20 Αὐγούστου 1860 οἱ τολμηροὶ ἐρευνηταὶ ἄρχονται τῆς ὁδοιπορίας· εἶναι δὲ δεκαεπτὰ ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Βοῦρκ καὶ προσαγορεύονται ὑπὸ τῶν ἐπευφημιῶν ὁλοκλήρου λαοῦ. Ποτὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Μέλβουρν δὲν εἶχον ἰδεῖ παρόμοιον μεγαλοπρεπὲς θέαμα. Ἦσαν ὑπερήφανοι, εἶχον σφοδρὰς ἐπιθυμίας καὶ αἱ εὐχαὶ πάντων ἦσαν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἡ κυβέρνησις ἐχορήγησε διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων καὶ οἱ ἰδιῶται ἄλλας πεντήκοντα, εἶχον εἰκοσιεπτὰ καμήλους τὰς ὁποίας ἔφεραν ἐπίτηδες ἐξ Ἰνδιῶν καὶ εἰκοσιεπτὰ ἵππους εὐρωστοτάτους, σκηνάς, ἐνδύματα καὶ τροφὰς διὰ δεκαπέντε μῆνας. Οὐδεὶς δὲ ὑπώπτευεν ὅτι ἐβάδιζον εἰς τὸν θάνατον.

Μέχρι Μορέῦ ὁ δρόμος ὑπῆρξε διεξοδικός· ὁ δὲ Βοῦρκ, σκληραγωγῶν εἰς ἄκρον ἑαυτόν, δὲν ἐφείδετο τῶν ἄλλων· κατέτρωγε δὲ αὐτοὺς ὁ φόβος τῆς ἀποτυχίας καὶ ἦτο ὁρμητικός, ἀνήσυχος διὰ τὸ μέλλον καὶ διὰ τοῦτο ἀνίκανος νὰ διοικῇ μετὰ περισκέψεως. Τρεῖς τῶν συνοδοιπόρων ἐρίσαντες πρὸς αὐτὸν ἀπῆλθον· ἀνεπλήρωσε δὲ αὐτοὺς κατὰ τὰ ὅρια τῆς χώρας, ὅπου διῃτῶντο ποίμνια· ἔκτοτε ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἡ εὐπείθεια τοῦ μετ' αὐτὸν Οὐΐλς φαίνονται προαναγγέλλουσαι τὴν σειρὰν τῶν τρομερῶν συμφορῶν των.

Ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον διεχάραξαν μεταξὺ τῆς ἀχανοῦς ἐκείνης γῆς, δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρεῖς κυρίους σταθμούς, ἤτοι εἰς Μενενδύ, ἑξακόσια χιλιόμετρα μακρὰν τῆς Μέλβουρν, εἰς Cooper's Creek, εἰς ἑξακόσια χιλιόμετρα πλέον πρὸς ἄρκτον καὶ σχεδὸν εἰς τὸ κέντρον τῆς χώρας καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἀρκτικὴν ἄκραν, χίλια καὶ ἐπέκεινα χιλιόμετρα ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν ἀκτὴν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἡ ὁδοιπορία ὑπῆρξεν ὀδυνηρά· τὰ πολλὰ σκεύη καὶ αἱ πολλαὶ τροφαὶ παρεμποδίζουσι καθ' ἑκάστην αὐτήν· ἀλλ' ὅλοι οἱ τῆς ἐκστρατείας εἶναι ἄνδρες εὐπαγεῖς, ἐξ ἐκείνων οἵτινες οὔτε τὴν βροχὴν οὔτε τὸν ἥλιον φοβοῦνται, οἵτινες κοιμῶνται εἰς τὸν βόρβορον, μόνην φιλοδοξίαν ἔχοντες νὰ παρατηρῶσι τὸν ὁρίζοντα τῶν ἀπεράντων πεδιάδων καὶ δασῶν, φέροντες γένειον πατριάρχου καὶ ἔνδυμα λησταῦ, ἀνακαλύπτοντες δάση, πέτρας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ' ὁ βίος οὗτος τῶν δασῶν, ὁ ὁποῖος ἀναδεικνύει τοὺς ἀνθρώπους ἑκατοντάκις ἀντέχοντας εἰς τὰς στερήσεις καὶ τοὺς κόπους μᾶλλον τῶν φορτηγῶν ζώων καὶ τῶν καμήλων, ἔδωκεν εἰς τὸν Βοῦρκ συντρόφους τοὺς ὁποίους ἡ ἕξις τῆς ἀχανοῦς ἐρήμου καθίστα ἀφρόντιδας καὶ μὴ ἀκριβεῖς. Τὴν 19 Ὀκτωβρίου 1860 ἀφῆκεν εἰς Μενενδὺ τοὺς ἡμίσεις συντρόφους του καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ζώων καὶ τῶν ἀποσκευῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δευτέρου ὑποδιευθυντοῦ τοῦ καλουμένου Ῥάϊτ, δοὺς *ῥητὴν διαταγὴν* ν' ἀναχωρήσῃ εἰς ἀντάμωσίν του μετὰ βραχεῖαν ἀνάπαυσιν εἰς Cooper's Creek, ὅπερ εἶχε σκοπὸν νὰ καταστήσῃ κέντρον τῆς ἐκστρατείας. Ὁ δὲ Ῥάϊτ περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου 1861 ἐπεχείρησε νὰ μεταβῇ ὅπου διετάχθη.

Ἐν τοσούτῳ οἱ μῆνες παρήρχοντο, ἔφθασεν ὁ Ἰούνιος καὶ οὐδεμία εἴδησις παρὰ τοῦ Βοῦρκ ἔφθασεν εἰς Μέλβουρν· καὶ ὅμως εἶχον συμφωνήσει νὰ στέλλωνται ἐνίοτε εἰδήσεις αὐτοῦ, ὅπως ἡ ἐπὶ τούτῳ συστηθεῖσα ἑταιρία ἔρχεται εἰς βοήθειάν των· ἡ ἰδέα ὅτι οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἀπεπλανήθησαν εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἀπέθνησκον τῆς πείνης, συνεκίνησε τὸν κόσμον ὅλον· ὁλόκληρος ἡ Μέλβουρν συνταραχθεῖσα ὠργάνισε νέαν ἐκστρατείαν, σκοπὸν ἔχουσα ν' ἀνεύρῃ τὴν πρώτην καὶ ἀνέθεσεν αὐτὴν εἰς τὸν νέον Ὄουϊτ· ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἀποικίαι συγκινηθεῖσαι ἐμιμήθησαν αὐτήν. Ὁ Mac Kinlay ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς Ἀδελαΐδος, ὁ Walker ἐκ τῆς Γῆς τῆς Βασιλίσσης, ὁ Landsborough μεταβαίνει ἐπὶ πλοίου εἰς τὸν κόλπον τῆς Καρπενταρίας καὶ οὕτως αἱ τέσσαρες αὗται ἐκστρατεῖαι, παρασκευασθεῖσαι ἐντός τινων ἡμερῶν, καὶ ἕνα μόνον σκοπὸν ἔχουσαι τὴν ἰχνηλασίαν τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ, ἀναχωροῦσιν ἐκ τεσσάρων διαφόρων μερῶν ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων ὀκτακοσίας λεύγας ὡς ἔγγιστα.

Ὁ νέος Ὄουϊτ ἔδωκε πρῶτος τὴν μεγάλην ἀλλὰ τρομερὰν εἴδησιν· ἀνεχώρησε κατεσπευσμένως καὶ τὴν 29 Ἰουνίου, ἐνῷ ἐπέρα τὸν ποταμὸν Λόδδον, ἀπήντησεν ἐπιστρέφοντας συνοδοιπόρους τινὰς τοῦ Βοῦρκ μεθ' ὧν καὶ ὁ Βράχ καὶ ὁ τέταρτος ὑποδιευθυντής· ἰδοὺ δὲ τί διηγήθησαν οἱ μελανοπρόσωποι καὶ κάτισχνοι αὐτοὶ ὁδοιπόροι.

Ὁ Βοὺρκ ἐντὸς δύο μηνῶν διέτρεξε τὴν σειρὰν τῶν ἐρήμων καὶ τῶν πεδίων, ἅτινα διαχωρίζουσι τὴν Μενενδὺ ἀπὸ τὸ Cooper's Creek, ἤτοι διέτρεξε τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου· ἀλλ' ἔφθασεν ἐκεῖ τὸν Ἰανουάριον ἐν καιρῷ τρομεροῦ θερινοῦ καύσωνος. Ἄνθρωποι καὶ ζῶα ἐξησθένησαν καὶ κατεβλήθησαν· ὁ δρόμος φαίνεται πανταχόθεν κεκλεισμένος· εἰς μάτην περιμένει τὴν ἐπικουρίαν τοῦ Ῥάϊτ, βλέπων ὅτι ἡ ἀργοπορία αὐτοῦ θὰ ἐπιφέρῃ ἔλλειψιν καμήλων καὶ τροφῶν· εἰς μάτην ὁ Οὐΐλς, παραλαβὼν τρεῖς καμήλους ἀπῆλθε πρὸς ἄρκτον ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιόμετρα εἰς ἀναζήτησιν ὕδατος· οὐδὲν ἀνεκάλυψεν· οὐδὲ βρύσιν, οὐδὲ ὅασιν, οὐδὲ κἂν τέλμα ὑγρόν. Ἀφῆκε λοιπὸν τὰς καμήλους καὶ πεζὸς, χωρὶς νὰ πίῃ οὔτε ῥανίδα νεροῦ, ὑπὸ ἥλιον φλογερὸν καὶ ὑπὸ καύσωνα πεντήκοντα βαθμῶν, ἐπανῆλθε διὰ τῆς αὐτῆς μακρᾶς ὁδοῦ εἰς τὸ ἐν Cooper's Creek κατάλυμα.

Ὁ Βοὺρκ ἐσκέφθη τότε ὀρθῶς ὅτι ἔπρεπε νὰ προχωρήσῃ μὲ ὅσον δυνατὸν ὀλιγωτέρους ἀνθρώπους εἰς τὴν πετρώδη ἔρημον, ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν ὅασιν τοῦ Cooper's Creek ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς μὲ τὰς τροφάς των καὶ περιπλέον μὲ ὅλας τὰς τροφάς, αἵτινες ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ἐπιστροφήν. Ἀφῆκε δὲ εἰς τὸν Βράχ, ἐκ τῶν οἰκείων του, τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διαταγὴν νὰ τὸν περιμένῃ τρεῖς μῆνας τοὐλάχιστον καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν αὐτὴν *ὅσον καιρὸν ἀκόμη* θὰ ἐπέτρεπον αἱ ζωοτροφίαι. Ὦ! Ἐὰν ὁ Ῥάϊτ ἐξήρχετο ταχύτερον ἀπὸ τὴν ληθαργίαν ὁποῖαι συμφοραὶ θὰ προελαμβάνοντο!

Ἐν τοσούτῳ ὁ ἀτρόμητος Βοὺρκ, παραλαβὼν τὸν Οὐΐλς, τὸν Γραὶ, καὶ τὸν Κὶγκ, ἀρχαῖον στρατιώτην, καθὼς καὶ ἓξ καμήλους, ἓν ἄλογον καὶ τροφὰς διὰ τρεῖς μῆνας ἀνεχώρησεν εἰς ἀνακάλυψιν τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Τὴν 16 Δεκεμβρίου 1860 οἱ τέσσαρες ὁδοιπόροι, εἰσελθόντες εἰς τὸ δυσχερέστερον καὶ τὸ ἀγνωστότερον μέρος τῆς ὁδοιπορίας, ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν ὅασιν, διασχίζοντες δὲ τὸν ποταμὸν, καὶ πλησιάζοντες πρὸς τὴν ἄλλην ὄχθην, ἔσειον τοὺς βραχίονας κράζοντες πρὸς τοὺς συντρόφους των· «Περιμείνατέ μας, περιμείνατέ μας!»

Καὶ ὅμως ὁ Βράχ καὶ οἱ ἄνθρωποί του, ὁ Ῥάϊτ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐπανήρχοντο ἄνευ τοῦ Βοὺρκ. Οἱ μὲν πρῶτοι ἐπάλαισαν ἐπὶ πολὺ ἐντὸς τοῦ καταλύματος αὐτῶν πρὸς τὰς αἱματηρὰς προσβολὰς τῶν αὐτοχθόνων. Ὁ καύσων κατέστη τρομερός· παρηκολούθουν τὸ μεμολυσμένον ὕδωρ, τὸ μόνον αὐτῶν καταφύγιον τὸ ὁποῖον ἐταπεινοῦτο ἀδιακόπως. Οὕτω πως ἀνέμεινον τέσσαρας μῆνας· ἐπὶ τέλους πολλοὶ ἀπέθανον, τοὺς δὲ ἐπιζήσαντας ἐλυμαίνετο ἡ στομακάκη ἐνῷ αἱ τροφαὶ ἤγγιζον πρὸς τὸ τέλος. Ὁ Βράχ ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ μὴ ἔχων πλέον, ὡς εἶπε, μηδεμίαν ἐλπίδα περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου. Κατ' αὐτὸν δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία ὅτι ὁ Βοὺρκ θ' ἀπέθανε· καὶ ὅμως ἀφῆκε τροφάς τινας εἰς τὴν ὅασιν.

Ἐνῷ δὲ ἐπέστρεφεν, ἀπήντησε τὸν Ῥάϊτ μετὰ τῶν περὶ αὐτόν. Πῶς καὶ ἕνεκα τίνων ἀξιοθρηνήτων συμβεβηκότων ἤρχετο *τέσσαρας μῆνας* βραδύτερον εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος; ἀλλ' ὡς ἂν ἔτυπτεν αὐτοὺς ἡ συνείδησις ἐπέστρεψαν καὶ οἱ δύο εἰς Cooper's Creek, οὐδένα ὅμως τῶν συντρόφων εὗρον ἐκεῖ· τότε ἀποχαιρετίσαντες τὸ τελευταῖον τὴν ἔρημον, ἥτις κατέπιε βεβαίως αὐτοὺς, διευθύνθησαν εἰς Μέλβουρν. Καὶ τοιαύτη ἐν γένει ἡ ἱστορία τῆς τρομερᾶς ἐκστρατείας. Ὁ νέος Ὄουϊτ μαθὼν αὐτὴν εἰς Λόδδαν, διεβίβασε τὴν εἴδησιν εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἠγανάκτησαν πάντες, αὐτὸς δ' ἐξηκολούθησεν ἀνενδότως διευθυνόμενος πρὸς ἄρκτον.

Ἐντὸς δὲ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μηνὸς ἐπροχώρησεν εἰς τόπον πάντη διάφορον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον εἶχον ἰδεῖ οἱ πρῶτοι ὁδοιπόροι· ἀντὶ τῆς καυστικῆς ἄμμου τὴν ὁποίαν ἐκεῖνοι ἀπήντησαν, αὐτὸς εὗρε κοιλάδας δροσερὰς, καὶ δι' ἀπεράντων πεδίων ἐπροχώρησε μέχρι πλησίον τοῦ Cooper's Creek· καὶ ἐκεῖ εἶδε κεχαραγμένην εἰς τὸν φλοιὸν δένδρου τὴν λέξιν ταύτην *Dig*, ὅ ἐστι *σκάψον*· καὶ σκάψας τὴν γῆν εὗρε τὸ σιδηροῦν κιβώτιον ἐν ᾧ ἀφῆκεν ὁ Βράχ ἐγγράφως τοὺς λόγους καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ συγχρόνως εὗρε μεταξὺ αὐτῶν τὰς σημειώσεις τοῦ Βοὺρκ λέγοντος ὅτι διεπέρασε τὴν ἤπειρον μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Cooper's Creek. Ἰδοὺ τί διηγεῖτο ὁ ταλαίπωρος ἀποδημητὴς εἰς τὸ τεμάχιον τοῦ ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον ἔγραψε καὶ κατέθετο εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου.

Τὴν 16 Δεκεμβρίου 1860 ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ὅασεως μετὰ τῶν τριῶν συνοδοιπόρων του. Ἐν τῷ διαστήματι δὲ δύο μηνῶν ἐπροχώρησε ταχέως ἀνακαλύπτων καθ' ἡμέραν εὐφορωτέρας γαίας· ἀχανὴς πεδιὰς διεδέχετο τὴν ἔρημον τῶν πετρῶν· τὰ δένδρα ἔδιδον σκιὰν καὶ συνεχῆ ῥυάκια ὕδωρ δροσερόν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἰθαγενεῖς ἔφευγον ἔντρομοι· δὶς ἢ τρὶς μόνον ἔμειναν καὶ ἔδωκαν ἰχθῦς ζηροὺς εἰς τοὺς ὁδοιπόρους. Ποῦ καί που ἀπήντων λίμνας μὲ ὕδωρ ἁλμυρὸν, λόφους μὲ ἄμμον ἐρυθρὰν, τόπους κατεστραμένους ὑπὸ ἐκτάκτων κατακλυσμῶν καὶ πλήρεις σωρῶν πετρῶν. Μετ' ὀλίγον ὅμως ἐφάνη ὑψηλὴ σειρὰ ὀρέων πρὸς βορρᾶν, τὰ ὁποῖα ὠνόμασαν ὄρη *Standish*. Εἰς τοὺς πρόποδας δὲ αὐτῶν εἶδε φύσιν τόσον ὡραίαν καὶ δάση τόσον χλοερὰ καὶ πεδιάδας τόσον πλουσίας, καταβρεχομένας ἀπὸ ἀφθονώτατα ὕδατα, ὥστε ὠνόμασε τὴν γῆν ἐκείνην *γῆν τῆς ἐπαγγελίας*.

Μετὰ τὴν συγκίνησιν τῶν κατὰ πᾶσαν ὥραν νέων ἀνακαλύψεων, τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπίπονον διάβασιν ποταμῶν, τὴν πρὸς τοὺς αὐτόχθονας, πρὸς ὄφεις καὶ τοὺς ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐφορμῶντας μῦς πάλιν, εὑρέθησαν μεταξὺ δένδρων τόσῳ πυκνῶν ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διαβῶσι χωρὶς νὰ κατακόψωσιν αὐτά. Ὁ Βοὺρκ καὶ ὁ Οὐΐλς ἀφέντες τοὺς συνοδοιπόρους, ἐπροχώρησαν πεζῇ αἰσθανόμενοι ἁλμυρὸν οὕτως εἰπεῖν ἀέρα. Οὕτω δὲ κατάκοποι, καταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ καύσωνος, ἀγωνίζονται καὶ προχωροῦσι μέχρι τῆς 11 Φεβρουαρίου διὰ μέσου ἀδιαπεράστων δασωδῶν μερῶν καὶ ἑλῶν, εἰς τὰ ὁποῖα χώνονται μέχρις ὤμων. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην εὗρον θάλασσαν, παρὰ τὴν ὁποίαν ἐκάθησαν ἐξηντλημένοι. Ἡ θάλασσα ἀναβαίνουσα καὶ καταβαίνουσα ἀλληλοδιαδόχως ἀποκαλύπτει ἀγρίας ἀκτὰς, πρὸς τὰς ὁποίας φαρμακερὰ δένδρα ἐκτείνουσι τοὺς κλάδους των. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀμφιβολία ὅτι ἐκεῖνος εἶναι ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανός. Μετὰ ἑξαμήνους κόπους αἰσθάνονται ὅτι ἔφθασαν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐνδόξου αὐτῶν ἀποστολῆς, διὸ θέλουσι νὰ ἴδωσι τὸν Ὠκεανόν. Κατακόπτουσι τὰ δένδρα, ἀναβαίνουσιν εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη ὅθεν ἐλπὶς εἶναι νὰ ἴδωσι τὸν ὁρίζοντα, ἀλλὰ πίπτουσιν ἐκνευρισμένοι καὶ κατάκοποι εἰς βαθέα τέλματα, ὅθεν ἀπεσύρθη τὸ πρωΐ ἡ θάλασσα καὶ ὅπου μετ' ὀλίγον ἡ παλίῤῥοια τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἐζήτουν ἀναβαίνει καὶ ἔρχεται σχεδὸν νὰ τοὺς καταπίῃ· καὶ ὅμως τὸν ἐπικίνδυνον τοῦτον ὠκεανὸν θέλουσι νὰ τὸν ἴδωσιν ἀφεύκτως· ἀλλὰ τὴν παρηγορίαν αὐτὴν δὲν τὴν ἀπολαμβάνουσιν· ὁ Μωϋσῆς εἶδε τοὐλάχιστον ἐκ τοῦ ὄρους τὴν γῆν Χαναάν· ἀλλ' αὐτοὶ, τοῦ μὲν ὠκεανοῦ τούτου ἀκούουσι τοὺς μακροὺς ψιθυρισμοὺς καὶ καταβάλλουσιν ὑπερανθρώπους ἀγῶνας, εἰς ἄλλους ὅμως ἀπέκειτο νὰ ἴδωσι τὰ γλαυκὰ αὐτοῦ κύματα.

Πράγματι ὅμως ἔφθασαν εἰς τὸν σκοπόν των. Ἀλλὰ τὸ φάντασμα τῆς πείνης ἦτο ἐκεῖ τρομερὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των· εἶχον φέρει μεθ' ἑαυτῶν δώδεκα ἑβδομάδων τροφὰς, εὑρίσκοντο εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου καὶ μόλις ἔμενον διὰ πέντε· ἡ τρομερὰ ἀγωνία τὴν ὁποίαν ᾐσθάνοντο διὰ τὴν καθ' ἑκάστην αὐξάνουσαν σιτοδείαν καὶ ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ἠναγκάζοντο νὰ ἐπιστρέψωσιν, ἔφερε τὸν θάνατον τῶν ὑποζυγίων καὶ τὴν ἐξασθένησιν αὐτῶν. Αἱ δὲ ἐπελθοῦσαι τρομεραὶ βροχαὶ κατέκλυσαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν γῆν, ὥστε πολλάκις ἐκινδύνευσαν νὰ καταβυθισθῶσι. Τὴν 6 Μαρτίου ὁ Βοὺρκ ἔκειτο σχεδὸν νεκρὸς, ὡς φαγὼν τεμάχιον μεγάλου ὄφεως τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐψήσει. Τὴν 20 ἤρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι τὰ φορτία, τῶν καμήλων μὴ δυναμένων πλέον νὰ προχωρήσωσι, καὶ νὰ ῥίπτωσιν ἀπὸ ἕκαστον ζῶον ἑξήκοντα σχεδὸν λίβρας τροφῶν τῶν ὁποίων ἐν τοσούτῳ ἐροβοῦντο τὴν ἔλλειψιν. Οὕτω καὶ τὰ πλοῖα ἀπειλούμενα ὑπὸ τῆς θαλάσσης ῥίπτουσιν εἰς αὐτὴν τὸ φορτίον ὅσον πολύτιμον καὶ ἂν εἶναι. Τὴν 30 σφάζουσι μίαν κάμηλον, τὴν 10 Ἀπριλίου φονεύουσι τὸν Βίλην, ἤτοι τὸν ἀγαπητὸν ἵππον τοῦ Βοὺρκ μὲ τὸν ὁποῖον ἀνεχώρησεν ἀπὸ Μέλβουρν καὶ ὅστις ἀντέσχε πλέον παντὸς ἄλλου καθ' ὅλην τὴν ἐκστρατείαν. Τὴν 11 ἀναγκάζονται νὰ διακόψωσι τὸν δρόμον ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ἵνα περιμένωσι τὸν Γρέϋ, μὴ δυνάμενον πλέον νὰ περιπατήσῃ. Τοσοῦτον δὲ καταναλίσκει αὐτοὺς ἡ πεῖνα, ὥστε οἱ δύο οὗτοι γενναῖοι ἄνδρες κατήντησαν νὰ κακομεταχειρισθῶσι τὸν φίλον των! Διότι φυλάξαντες τὸ ἄλευρον ὡς τελευταῖον καταφύγιον, εὗρον τὸν Γρέϋ κεκρυμμένον ὄπισθεν δένδρου καὶ τρώγοντα. Ὁσον ἡ τελευταία βάσανος τοῦ ταλαιπώρου τούτου θὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μνήμην των μετά τινας ἡμέρας, ὅτε καὶ αὐτοὶ κατήντησαν εἰς ἀγωνίαν.

Ἐπὶ τέλους τὴν 21 Ἀπριλίου πρὸς τὸ ἑσπέρας φθάνουσιν εἰς τὴν ὅασιν ὡς ἄλλοι σκελετοί. Ἀναζητοῦσι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ καλοῦσι διὰ τῆς φωνῆς τοὺς συνοδοιπόρους των, ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους εἶχον συστήσει θερμῶς νὰ τοὺς περιμείνωσιν· ἀλλ' ἡ ὅασις ἦτο ἔρημος καὶ οὔτε φωνὴ οὔτε ἀκρόασις. Ὁπόσοι ὀδυνηροὶ λογισμοὶ κατέκλυσαν τὰς καρδίας αὐτῶν κατὰ τὴν τρομερὰν ἐκείνην ὥραν! Ἀνερευνῶντες δὲ μετὰ προσοχῆς ἀνέγνων τὴν λέξιν *Dig, σκάψον*, περὶ τῆς ὁποίας προείπομεν, καὶ εὐθὺς σκάψαντες ἀνεῦρον τὰς ὀλίγας τροφὰς τὰς ὁποίας ἀφῆκεν ὁ Βράχ εἰς τὸ σιδηροῦν κιβώτιον· εὗρον δὲ καὶ τὸ ἔγγραφον ἐν ᾧ ἐξήγει τὰ αἴτια τῆς ἀναχωρήσεως, φέρον τὴν χρονολογίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἤτοι τῆς 21 Ἀπριλίου τὴν πρωΐαν.

Ὅθεν μετὰ ταξείδιον πλῆρες ἀπελπισίας μέχρι τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ μετὰ ἐπάνοδον ἔτι πλέον ἀπηλπισμένην, ἀφ' οὗ ἀπώλεσαν ἢ ἔφαγον ὅλας σχεδὸν τὰς καμήλους καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν ἐκτὸς δύο, ἀφ' οὗ κατώρθωσαν τὴν μεγαλητέραν ἀνακάλυψιν κατὰ τὴν Αὐστραλίαν, ἔφθασαν μεταξὺ βασάνων εἰς τὴν ὅασιν τὴν ὁποίαν τόσον ἐπεπόθουν, καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες θὰ τοὺς ἔσωζαν καὶ ἐπὶ τοὺς ὁποίους ἤλπιζον, εἶχον ἀναχωρήσει πρὸ ἑπτὰ ὡρῶν μόνον. Τί νὰ κάμωσιν, ἐξηντλημένοι ὡς ἦσαν ἀδυνατοῦντες νὰ προχωρήσωσιν; ἔπρεπε νὰ διατρέξωσι μὲ ὑποζύγια ἡμιθανῆ ἑξακόσια χιλιόμετρα κατόπιν συνοδείας καλῶς παρεσκευασμένης καὶ πρὸ πολλοῦ ἀπρακτούσης; Βεβαίως τοῦτο θὰ ἦτο τὸ φρονιμώτερον ἂν δὲν εἶχον δοκιμάσει ὁλοκλήρων μηνῶν βασανιστήρια· ἀλλ' ὁ Βοὺρκ ἐνθυμεῖται ὅτι ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιόμετρα μακρὰν, πλησίον τοῦ ὄρους *Ἀπελπισία*, ὑπάρχει σταθμὸς προβάτων, ὅστις τοὐλάχιστον θὰ μένῃ ἐκεῖ· καὶ ἕνεκα τούτου μετὰ δύο ἡμερῶν ἀνάπαυσιν παρέσυρε τὸν Οὐΐλς καὶ τὸν Κὶγκ μετά τινων τροφίμων. Ἀποθέτει εἰς τὸ σιδηροῦν κιβώτιον τὸ ἡμερολόγιον τῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς τὸ ὁποῖον παραπονεῖ-

ται διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ ὑπασπιστοῦ του καὶ ἀναγγέλλει τὴν πρὸς τὸ ὄρος *Ἀπελπισία* μετάβασίν του.

Ἀλλ' ἰδοὺ τί συνέβη πρὸς συμπλήρωσιν τῆς τοσαύτης συμφορᾶς· ἐνῷ ὁ Βοὺρκ, μόλις βαδίζων ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν ὄασιν διευθυνόμενος πρὸς δυσμὰς, ὁ Βράχ καὶ ὁ Ῥάϊτ, οἵτινες εἶχον συναντηθῆ, ὡς εἴδομεν, τὴν 21 Ἀπριλίου εἰς τὴν ἰδίαν ὄασιν, τυπτόμενοι τὴν συνείδησιν ἠθέλησαν νὰ βεβαιωθῶσι μὴ ἐπανῆλθέ τις τῶν ἀπόντων. Ὡς ἀσυλλόγιστοι δὲ δὲν ἐσκέφθησαν νὰ σκάψωσιν εἰς τὴν ἄμμον καὶ νὰ ἐρευνήσωσι τὴν κρύπτην ὅπου θὰ εὕρισκον τὰ ἀποτεθέντα ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Βοὺρκ τὴν πρωΐαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθὼς καὶ τὴν περιγραφὴν τοῦ δρόμου του· οὕτω δὲ θὰ τὸν ἔσωζαν. Αὐτοὶ ὅμως εὑρόντες τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους ὁποίαν ἀφῆκαν αὐτὴν τὸ πρωΐ, ἀνεχώρησαν πρὸς τὸ Νοτιοδυτικὸν εἰς Δάρλιν.

Ὅθεν δὶς κατὰ συνέχειαν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, οἵτινες ἀνεζητοῦντο ἀμοιβαίως, καὶ τῶν ὁποίων ἡ συνάντησις θὰ ἔθετε τέρμα εἰς τὰς τρομερωτάτας τῶν βασάνων, εὑρέθησαν εἰς μάτην πλησίον ἀλλήλων.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ Βοὺρκ, ὁ Οὐΐλς καὶ ὁ Κίγκ καταβαίνουσι τὴν κοιλάδα τοῦ Cooper φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰς τροφὰς τῆς κρύπτης. Ἡ μία τῶν καμήλων πίπτει ἐξησθενισμένη, καὶ φονεύσαντες αὐτὴν ἐξήραναν εἰς τὸν ἥλιον τὸ κρέας αὐτῆς· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἀπέθανε καὶ ἡ τελευταία. Τότε ἐστερημένοι πάσης βοηθείας σύρονται μέχρι τινὸς ἐγχωρίου φυλῆς, τῆς ὁποίας τὰς θηριώδεις ὀρέξεις κατεσίγησεν ἡ θέα τῶν ἐλθόντων. Διὸ ἐλεήσασα αὐτοὺς διένειμε μετ' αὐτῶν τὴν τροφήν της, ἤτοι βρωμερὸν σῖτον ὀνομαζόμενον *ναρδοῦ*, τὸν ὁποῖον μασσῶσι μὲν μόλις, δὲν δύνανται ὅμως καὶ νὰ χωνεύσωσιν. Ἔζησαν δὲ οὕτω μέχρι τῆς 15 Μαΐου.

Αἴφνης οἱ μαῦροι ἐγένοντο ἄφαντοι καὶ δὲν ἐφάνησαν πλέον. Τότε ἡ ἀνάγκη ἐβίασεν αὐτοὺς ν' ἀκολουθήσωσι τὸν δρόμον των πρὸς τὸ ὄρος *Ἀπελπισία* καὶ νὰ βαδίσωσι συρόμενοι μέχρι τῆς 24 Μαΐου ἐπὶ ἀμμώδους καὶ φλογεροῦ ἐδάφους. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἀνεκάλυψαν τίποτε, ἔπεσαν κατάκοποι, παραιτήσαντες καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην ἐλπίδα. Οὐδεμία δὲ πλέον ἀμφιβολία ὅτι κατεδίωκεν αὐτοὺς ἡ συμφορὰ, διότι ὅτε ἀκολούθως ἀνεζήτησαν τὰ ἴχνη αὐτῶν, ἐπείσθησαν ὅτι ἐὰν μίαν μόνον ἡμέραν ἐπροχώρουν ἔτι, θὰ ἔβλεπον τὸ ὄρος καὶ θὰ ἐσώζοντο.

Τὴν 27 Μαΐου ἐπιστρέφουσιν εἰς Cooper's Creek τρεφόμενοι διὰ *ναρδοῦ*, οὗτινος τὸ μὲν μάσσημα τοὺς ἐξασθενίζει, ὁ δὲ χυμὸς δὲν τοὺς τρέφει πλέον. «Ἤθομεν, ἔγραψαν, νὰ ἐπανίδωμεν τὴν ὄασιν καὶ ν' ἀποθάνωμεν.»

Παρέχωσαν δὲ εἰς τὸ κιβώτιον τὴν σημείωσιν μετά τινων γραμμῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν τελευταίαν των ἀπόπειραν. Πόσας ἡμέρας διήρκεσεν ὁ ἥμισυς οὗτος θάνατος μανθάνομεν ἐκ τινων λέξεων τὰς ὁποίας ἐχάραττον ἐνίοτε ὁ Οὐΐλς καὶ ὁ Βοὺρκ καὶ κατέθετον ὑπὸ τὰ δένδρα ὡς διαθήκην τῶν τελευταίων αὐτῶν ὡρῶν εἰς τὸ σιδηροῦν κιβώτιον.

Καὶ γράφοντες ἐπαρηγοροῦντο ὅτι διηγοῦντο εἰς τοὺς συμπολίτας αὐτῶν τὰ ἀληθῆ των μαρτύρια ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν ἀνακαλύψεων. Τὴν 20 Ἰουνίου τὸ *ναρδοὺ* δὲν ἔδιδε πλέον εἰς αὐτοὺς δύναμιν· δύο δὲ γραμμαὶ τοῦ Οὐΐλς τὴν ἡμέραν ἐκείνην λέγουσιν αὐτά· «Εἶναι πολὺ λυπηρὸν νὰ αἰσθάνεταί τις ἐγκαταλελειμμένον τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἠμπορῶ πλέον ν' ἀνθέξω.» Τὴν 22 γράφει· «Εἶμαι πλαγιασμένος ἐπὶ τῆς ἄμμου καὶ δὲν θὰ σηκωθῶ πλέον. Εἰς τὸ ἑξῆς ὁ Κίγκ, ὡς εὐρωστότερος, θὰ καταθέσῃ τὰς τελευταίας μου προσρήσεις εἰς τὴν κρύπτην.» Τὴν 29 Ἰουνίου ἐχαράχθησαν αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις πλήρεις στοργῆς καὶ καρτερίας πρὸς τὸν πατέρα του· «Ὁ θάνατός μου . . . ὁ θάνατός μου εἶναι βέβαιος ἐντός τινων ὡρῶν, ἀλλ' ἡ ψυχή μου εἶναι ἀτάραχος.»

Ὁ Ὄουϊτ δὲν εὗρεν ὑπὸ τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἄλλο τι δυνάμενον νὰ τὸν φωτίσῃ περὶ τοῦ Οὐΐλς. Ἀπέθανεν ἢ ἔζη ἀκόμη; Ποῦ ἄρα εὑρίσκετο ὁ ξηρὸς σκελετός του ἢ τὸ ἡμίνεκρον σῶμά του; Αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ Βοὺρκ φέρουσι τὴν ἡμερομηνίαν μιᾶς ἡμέρας πρὸ τῆς τοῦ Οὐΐλς, τὴν τῆς 28 Ἰουνίου. Ἂν καὶ ψυχορράγων ἤθελεν ἀκόμη ν' ἀναζητήσῃ τὴν φυλὴν τῶν μαύρων, τὴν μόνην ἐλπίδα τῆς σωτηρίας του. Ὁ ἀποχαιρετισμός του ἐφαίνετο πλέον ἔντονος, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀφοσίωσίς του ἐπίσης ἡρωϊκή. «Ὁ Κίγκ θὰ ἐπιζήσῃ, ἐλπίζω· ἔδειξε γενναιοτάτην ψυχήν· ἐτελειώσαμεν τὸ ἔργον μας, ἐφθάσαμεν πρῶτοι εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ὠκεανοῦ . . . ἀλλὰ κατελείφθ . .» Ἡ τελευταία αὕτη λέξις δὲν ἦτο τελειωμένη· ἐστερήθη τῆς δυνάμεως νὰ γράψῃ αὐτήν.

Θὰ ἐξέπνευσαν ἀναμφιβόλως καὶ αὐτὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν καὶ θὰ ἔμειναν ἄταφοι ἀφ' οὗ ἔκλεισαν τὸν λάκκον εἰς τὸν ὁποῖον ἦσαν παρακαταθεμένα τὰ ἔγγραφα, ἅτινα ἔμελλον ν' ἀποκαλύψωσι τὰ μυστήρια τῆς ἠπείρου καὶ νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τῶν ὑπεραν θρώπων παθημάτων αὐτῶν. Οὐδὲν ἄλλο ἴχνος εὑρέθη. Ὅτε ὁ Ὄουϊτ ἔφθασεν ἡ κρύπτη ἦτο ἐσκεπασμένη μὲ ἄμμον, ἐκ δὲ τῶν συγκεχωμένων καὶ συνεχῶν ἰχνῶν, δεικνυόντων ἀπείρους μεταβάσεις ἀπὸ τοῦ καταλύματος αὐτῶν εἰς τὸ ὕδωρ, ἀδύνατον ὑπῆρξε νὰ διακρίνωσι τὸ τελευταῖον.

Ὁ Ὄουϊτ ἀνεζήτησε καθ' ὅλας τὰς πέριξ διευθύνσεις τὰ ἴχνη τῶν καμήλων καὶ ἐπὶ τέλους τὴν 10 Σεπτεμβρίου μεταξὺ τῶν βημάτων τῶν γυμνῶν ποδῶν τῶν αὐτοχθόνων εὗρε τὸν τύπον σανδαλίου. Ὦ ποία στιγμὴ ἀγωνίας! Μετ' ὀλίγον ἀνεκάλυψε μεταξὺ τῶν δασῶν πυρὰ τῶν μαύρων. Τρέχει καὶ παρατηρεῖ ὃν δυστυχὲς, ἢ μᾶλλον σκιὰν ἀνθρωπίνου ὄντος, ἀσθενεστάτου, μαρτυροῦντος διὰ βλεμμάτων ἀκτινοβολούντων ἄφατον ἀγαλλίασιν, ἀλλὰ μόλις δυναμένου νὰ προφέρῃ ἦχον.

Ἦτο δὲ ὁ ἦχος ἀνθρώπου ζῶντος ἐκ τῶν τῆς μεγάλης ἀποδημίας, ὁ τοῦ ἀρχαίου στρατιώτου Κίγκ. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνέλαβε δυνάμεις καὶ φωνὴν καὶ ἐδυνήθη νὰ διηγηθῇ τί ἀπέγιναν οἱ τρεῖς συνοδοιπόροι του ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐσκέπασε τὴν κρύπτην. Ἰδοὺ δὲ τί συνέβη· τὴν 28 ὁ Οὐΐλς ἀγωνιῶν τὸν παρεκάλεσε νὰ ὑπάγῃ εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἰθαγενῶν, εἰς τοὺς ὁποίους μόνους ἤλπιζεν. Ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Βοὺρκ τὸ ὡρολόγιόν του καὶ τινας λέξεις πρὸς τὸν πατέρα του, οἱ δὲ τρεῖς φίλοι ἐχωρίσθησαν κλαίοντες ἵνα μὴ ἐπανίδωσι πλέον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς. Μετὰ δρόμον δύο ἡμερῶν ὁ Βοὺρκ ἔπεσε παρακαλῶν τοὺς συντρόφους του «νὰ μὴ ἀφήσωσιν αὐτὸν ἕως ὅτου ἀποθάνῃ» καὶ νὰ μὴ θάψωσι τὸ σῶμά του, ἀλλὰ ν' ἀφήσωσιν αὐτὸ ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον τῶν ἐρήμων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐχάραξε τὸν δρόμον τοῦ αἰῶνός του καὶ εὗρε τὸν θάνατον.

Τὴν 29 κατέπεσε τὸ τελευταῖον ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐδάφους· οἱ μυκτῆρές του βυθίζονται εἰς τὴν ἄμμον, ἀτενίζει τὸν Σταυρὸν τῆς Μεσημβρίας ὅστις εἶναι τὸ παραμυθητικὸν σημεῖον τῶν ἀποθνησκόντων εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἡμισφαίριον καὶ μετὰ ταῦτα σβέννυνται οἱ μεγάλοι του ὀφθαλμοί. Ὁ τελευταῖος ἐπιζήσας ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ποταμὸν, εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὁποίου ἀφῆκε τὸν ἀτυχῆ Οὐΐλς, τὸν ὁποῖον εὗρεν ἐπίσης νεκρόν. Ὁ Κίγκ περιεπλανήθη τότε μόνος εἰς τὰ δάση κλαίων τοὺς δύο του ἀρχηγούς. Ἐπὶ τέλους εὗρε τὴν φιλόξενον φυλὴν τῆς ὁποίας ἡ τροφὴ διετήρησεν αὐτὸν πλέον τῶν δύο του συντρόφων. Ὁ Ὄουϊτ κατὰ τὰς ὁδηγίας του ἀνεῦρε τοὺς δύο σκελετοὺς τοὺς ὁποίους οἱ αὐτόχθονες εἶχον σκεπάσει μὲ κλάδους δένδρων εἰς σημεῖον σεβασμοῦ. Πλησίον δὲ τοῦ Βοὺρκ ἐκ δεξιῶν ἔκειτο τὸ πολύκαννον αὐτοῦ. Ὁ Ὄουϊτ ἔθαψε τὸ λείψανόν του εἰς τὴν *Union-Jack*, τὸ ἐθνικὸν σκήνωμα ὅπου τὸν ἐντιμότερον τάφον, οὗτινος εἶναι ἄξιοι οἱ γενναῖοι, καὶ ἀφ' οὗ ἀντήμειψε τοὺς αὐτόχθονας ἐπανῆλθεν εἰς Μέλβουρν φέρων τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἀποδημητῶν.

Τὴν 9 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀνεχώρησεν ἵνα ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τοὺς μεμονωμένους ἐκείνους τάφους, λαβὼν ἐντολὴν ὑπὸ τῆς ἀποικίας τῆς Βικτωρίας ἵνα φέρῃ τὰ λείψανα τῶν δύο ἡρώων. Μετὰ δὲ ἓν ἔτος πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Μέλβουρν ὑπεδέχθησαν πενθοῦντες αὐτά. Ἠθέλησαν δὲ νὰ τιμήσωσι διὰ κηδείας πανδήμου καὶ μεγαλοπρεποστάτης καθὼς καὶ διὰ μνημείου ἀνεγερθέντος εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, τοὺς ἄνδρας ἐκείνους τοὺς ἀποθανόντας εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας των χάριν τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν. Οἱ τοιοῦτοι ὅμως ἄνδρες δὲν ἀποθνήσκουσιν ὁλοσχερῶς, διότι εἰς τὴν τόλμην, τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὰ παθήματα αὐτῶν ὀφείλει ἡ Αὐστραλία τὴν ἀξιοθαύμαστον ἀνάπτυξιν τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ζωῆς, τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς δόξης. Ἀπὸ βορρᾶ καὶ μεσημβρίας, ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ δύσεως, ἀπεδήμησαν οἱ τολμηροὶ αὐτῆς ἐρευνηταὶ, ἔδραμον εἰς μέρη ἄγνωστα καὶ πολλάκις ἀπέθανον. Ἀλλ' ἡ ὁδὸς ἠνοίχθη παρ' αὐτῶν καὶ ἡ ἀποικία, τὰ πλούτη καὶ ὁ βίος ἐπέζησαν.

Εἰς τὰ ἔθνη τοῦ ἀρχαίου κόσμου οἱ ἡγεμόνες βλέπουν ἀτάραχοι ἀποθνήσκοντα εἰς τοὺς πολέμους πλήθη στρατιωτῶν· εἰς τὸν νέον ὅμως κόσμον, ὅπου ἡ ἔρημος εἶναι πεδίον μάχης, ὅπου ὁ ἐξερευνητὴς εἶναι στρατιώτης καὶ ἀπόστολος τοῦ πολιτισμοῦ, ὅταν δεκαεπτὰ ἄνθρωποι ἐκινδύνευσαν, ὁλόκληρος πληθυσμὸς ἑνὸς ἑκατομμυρίου ψυχῶν ἀνηγέρθη ἀγωνιῶν καὶ ὅπως σωθῶσι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ πράξῃ ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις, ἡ δύναμις τῶν ἡρώων, τὸ ἔπραξε.

Καὶ ἂν ὁ θάνατος ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν γενναίων τούτων δοκιμῶν, ἡ ἀπὸ τῆς χθὲς ἔτι γεννηθεῖσα πόλις γνώσκει τοὐλάχιστον νὰ τιμᾷ τοὺς μεγάλους της ἄνδρας· καὶ ἡμεῖς ὁδοιπόροι καὶ ξένοι, πλήρεις θαυμασμοῦ πρὸς τὴν ἱστορίαν αὐτῶν, δὲν πρέπει νὰ κλίνωμεν γόνυ πρὸ τοῦ πένθους τὸ ὁποῖον καλύπτει εἰσέτι αὐτὴν καὶ νὰ προσαγορεύσωμεν τοὺς δημιουργοὺς κράτους, οὗτινος αἱ μέλλουσαι τύχαι προαναγγέλλονται τόσον σεβασταὶ ὅσον ἔκτακτοι καὶ αἱ ἀρχαί του;

Ν.

ΠΕΡΙ ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΚΑΙ ΒΡΟΝΤΗΣ

Μετάφρασις Α. Μηλιαράκη.

Ἡ ἀμφιβολία περὶ τοῦ τί εἶναι ὁ *κεραυνὸς* ἐξέλιπεν ἀπὸ τοῦ 1750, ἀπὸ τοῦ Φραγκλίνου, τοῦ Ἀλιβάρτου, τοῦ Καντὼν, τοῦ Βεκαρία, τοῦ Ῥιχμάνου.—Ὁ κεραυνὸς εἶναι γιγάντειος σπινθὴρ ἐκπηγνυόμενος μεταξὺ νέφους τινὸς καὶ τῆς γῆς.

Αἱ *ἀστραπαὶ* εἶναι ὡσαύτως σπινθῆρες ὅμοιοι πρὸς τοὺς παραγομένους διὰ τῶν ἠλεκτρικῶν μηχανῶν. Οἱ σπινθῆρες δὲ οὗτοι, ὅταν παράγωνται μεταξὺ δύο νεφῶν οὐδεμίαν ἐπιφέρουσι βλάβην, ὅταν ὅμως μεταξὺ νέφους καὶ γῆς τότε *κεραυνοβολοῦσι* τὸ μέρος ἔνθα ἐξερράγησαν. Τὰ ἠλεκτροφόρα νέφη ἕλκουσιν ἄλληλα, ὅταν δὲ πλησιάσωσιν ἀρκούντως, τῶν ἑκατέρωθεν ἠλεκτρισμῶν ἑνουμένων, γεννᾶται ἡ ἀστραπή. Ἡ φωτοβόλος γραμμὴ τῶν σπινθήρων αὐτῶν τῆς ἀτμοσφαίρας, ὃ ἐστὶ τῶν ἀστραπῶν, ἔχει μῆκος ἐνίοτε 12 ἢ καὶ 15 χιλιομέτρων. Τὸ μῆκος δὲ τοῦτο δὲν προκύπτει ἐκ τῆς ἠλεκτρικῆς ἐντάσεως ἑκάστου νέφους, ἀλλ' ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας, ἥτις, ὅταν εἶναι πλήρης ὑγρασίας, καθίσταται εὐηλεκτράγωγος, ὥστε ὁ σπιν-

θὴρ διατρέχει οὕτω μεγάλας ἐκτάσεις ἀπὸ τοῦ ἑνὸς νέφους εἰς τὸ ἀμέσως ἑπόμενον, διαχαράττων ἑλικοειδεῖς γραμμάς.

Τὰ αὐτὰ νέφη ὑφίστανται ἀλληλοδιαδόχους ἐκκενώσεις ἠλεκτρισμοῦ, ἐξ οὗ αὖθις πληροῦνται διατρέχοντα τὴν ἀτμοσφαῖραν ὡς γιγάντειοι ἠλεκτρικαὶ μηχαναί. Διὰ τοῦτο δὲ αἱ ἀστραπαὶ εἶναι συνεχεῖς ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους.

Ἡ διάρκεια τῆς ἀςραπῆς εἶναι ἀνυπολόγιςος· διαρκεῖ κατὰ τὸν Wheatston ἓν χιλιοστὸν τοῦ δευτερολέπτου, ὅσον δηλαδὴ καὶ ὁ σπινθὴρ τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς. Πολλάκις ὁ ἠλεκτρισμὸς, ἀντὶ νὰ ἐκπηδήσῃ ὡς ἀστραπὴ ἀπὸ νέφους εἰς νέφος διατρέχει τὴν περιφέρειαν ἢ μεταβαίνει εἰς τὴν ἀντίθετον πλευρὰν τοῦ νέφους, ἐν ᾧ ὑπάρχει· τούτου δὲ γενομένου ἀναφαίνονται ἀμυδραὶ ἐρυθραὶ λάμψεις ἐπὶ τοῦ νέφους, ἢ κυαναὶ καὶ ἰώδεις, προερχόμεναι ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν ἐκκενώσεων.

Ἐνίοτε κατὰ τὰς νύκτας θερμῶν ἡμερῶν φαίνεται ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἀμυδρὸν φῶς, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἀστραπαὶ τῆς θερμότητος». Τὸ φῶς τοῦτο εἶναι ἀντανάκλασις ἀστραπῶν ἐπὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, συμβαινουσῶν ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα. Ὁ κρότος τῆς βροντῆς δὲν διήκει πέραν τῶν 6 λευγῶν, ἐνῷ ἡ λάμψις τῆς ἀστραπῆς δύναται νὰ παρατηρηθῇ μέχρις ἀποστάσεως 30 λευγῶν. Οὕτω δὲ τὸ φῶς, τὸ ἐπὶ τῶν νεφῶν ἀντανακλώμενον, φαίνεται ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἀποστάσεων.

Ἐξ ἀποστάσεως 60 λευγῶν δύναταί τις νὰ ἴδῃ τὴν λάμψιν τοῦ φωτὸς μικρᾶς ποσότητος πυρίτιδος ἀναφθείσης ἐν ὑπαίθρῳ, ἡ φλὸξ ὅμως αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ τῆς κυρτότητος τῆς γῆς.

Ὅταν διὰ τῶν ἐργαλείων τῆς φυσικῆς παράγωμεν σπινθῆρα, ὁ τῆς ἐκρήξεως κρότος εἶναι ἀκαριαῖος, ἐνῷ ὁ ἦχος τῆς βροντῆς εἶναι διάφορος, διότι ἀκούεται ὡς ὑπόκωφος δοῦπος παρατεταμένος καὶ ἠρέμα ἐξασθενούμενος. Αἱ δονήσεις δὲ τοῦ ἀέρος αἱ προξενούμεναι ἐκ τῆς ἐκκενώσεως τοῦ ἠλεκτρισμοῦ παράγουσιν ἦχον ποικιλόμενον κατὰ τὴν πυκνότητα τοῦ στρώματος, ὅπερ διέρχεται ὁ σπινθήρ. Ὁ σπινθὴρ διατρέχων μέγα διάστημα 10, 12, 15 χιλιομέτρων πρεζενεῖ κατὰ τὴν ὁδόν του ἀλληλοδιαδόχους δονήσεις ἢ κυματισμοὺς ἤχων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀκούομεν πρῶτον τοὺς πλησιεςέρους, εἶτα δὲ τοὺς ἀπωτέρους, ἐξ οὗ προέρχεται ὁ παρατεταμένος ἦχος τῆς βροντῆς. Ὅταν δὲ ἡ ἀστραπὴ εἶναι κεραυνοβόλος, ὁ κρότος εἶναι ξηρός· διότι τῆς ἀστραπῆς παραχθείσης πλησίον ἡμῶν ὅλαι αἱ δονήσεις τοῦ ἀέρος ἀκούονται ταὐτοχρόνως.

Ἡ διάρκεια τῆς βροντῆς δύναται νὰ παραστήσῃ τὸ μῆκος τοῦ σπινθῆρος τῆς ἀστραπῆς, ἡ ἀπόστασις δὲ αὐτῆς ἀπὸ τοῦ θεατοῦ δύναται νὰ ὑπολογισθῇ ὧδέ πως. Ὁ ἦχος διατρέχει 337 μέτρα ἐντὸς δευτερολέπτου, ἐὰν λοιπὸν ἀπὸ τῆς ἀστραπῆς μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς βροντῆς παρῆλθον 5 δευτερόλεπτα, ἕπεται ὅτι τὸ σημεῖον τοῦ ἐδάφους τὸ ἐγγύτερον πρὸς τὴν ἀστραπὴν ἀπέχει πεντάκις 337 μέτρα· δηλαδὴ 1685.

Ὅταν ἡ ἐκκένωσις τοῦ ἠλεκτρισμοῦ δὲν γίνῃ μεταξὺ νεφῶν, ἀλλὰ μεταξὺ νέφους καὶ γῆς, ὅτε γεννᾶται κεραυνὸς, ἡ ἀστραπὴ δικρανοῦται καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰς γραμμάς. Σπανίως δὲ συμβαίνει τὸ ἐναντίον. Ὁ Ἀραγὼ ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν θύελλαν τοῦ 1718, καθ' ἣν ἠρημώθησαν τὰ περίχωρα τοῦ Λανδερνὼ, (Γαλλίᾳ), οἱ κάτοικοι ἤκουσαν διακεκριμένως τρεῖς μόνον βροντὰς, ἐν τούτοις ὁ κεραυνὸς ἐνέσκηψεν εἰς 24 ἐκκλησίας.

Οἱ κεραυνοὶ προσβάλλουσι συνηθέστερον τὰ ὑψηλὰ ἀντικείμενα, τὰ μεμονωμένα δένδρα, τοὺς λόφους, τὰ κωδωνοστάσια κτλ. Ἡ φύσις δὲ τῶν σωμάτων ἔχει μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Παρετηρήθη ὅτι πολλάκις ὁ κεραυνὸς προσέβαλε θάμνους κειμένους παρὰ τὰ θεμέλια ὑψηλῶν πύργων λιθίνων, ἄνευ βλάβης αὐτῶν, διότι οἱ λίθοι ἦσαν κακοὶ ἀγωγοί· ἄλλοτε δὲ πάλιν προσέβαλε δένδρα χαμηλὰ κείμενα πλησίον ἄλλων ὑψηλοτέρων, ἰτέας κειμένας πλησίον δρυῶν. Ἡ ποιότης τοῦ δένδρου φαίνεται, ὅτι ὡς πρὸς τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, τὰ δένδρα τὰ ὑδαρέστερα ὑπόκεινται πλειότερον εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ κεραυνοῦ, καθὼς καὶ μέρη τινὰ τῶν πόλεων φαίνονται μᾶλλον ἐκτεθειμένα. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῶν τόπων, ἡ φύσις τοῦ ἐδάφους, ἡ γειτνίασις ὁμαλῶν πεδίων ἐνύδρων ἔχουσι μεγάλην σημασίαν.

Ἡ γραμμὴ τῆς ὁδοῦ, ἣν διατρέχει ὁ κεραυνὸς, καίπερ ἐκ πρώτης ὄψεως φαινομένη ἰδιότροπος, ἔχει λόγον τοῦ σχηματισμοῦ της· ἀρκοῦσι μεταλλικά τινα ἀντικείμενα ὅπως διαχαράζωσι καὶ σημειώσωσιν αὐτήν. Πάντοτε δὲ διέρχεται διὰ τῶν μερῶν, ἅτινα παρέχουσιν ἀσθενῆ ἀντίστασιν. Τῷ 1676 ὁ κεραυνὸς προσέβαλε τὰ κωδωνοστάσια τῆς μονῆς τοῦ Σαὶντ-Μεδὰρδ ἐν Σοασσὼν, διέτρεξε δὲ τὴν οἰκοδομὴν κατὰ πολλὰς ἀνωμάλους διευθύνσεις. Πρὸ 11 δ' ἐτῶν εἶχε προσβάλει κεραυνὸς τὴν αὐτὴν μονὴν διατρέξας ἀκριβῶς τὴν πρώτην ὁδόν. Πλησίον τοῦ Λαβὰλ (Γαλλίᾳ) κεραυνὸς πεσὼν ἐπὶ τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἀντράσμ ἔτηξε τὰ χρυσᾶ σκεύη καὶ διετρύπησε πολλὰ μέρη, ἅτινα ὕστερον ἐπεσκεύασαν, μετὰ ἓν ἔτος δὲ αὐτόθι κεραυνὸς αὖθις πεσὼν, ἐπήνεγκε τὴν αὐτὴν βλάβην καὶ διῆλθε διὰ τῶν αὐτῶν μερῶν.

Ἐν Περόννῃ (Γαλλίᾳ) τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1861 ἐν δωματίῳ ἔπεσε κεραυνὸς, ὅπου πρὸ 25 ἐτῶν μικροῦ ἐδέησε νὰ φονεύσῃ τὸν Βερανζέρον. Ὥστε ὁ κεραυνὸς ἐν τῇ ὑπάρξει του ἀκολουθεῖ μέθοδόν τινα.

Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ἀδύνατον νὰ περιλάβωμεν τὰ ποικίλα τοῦ κεραυνοῦ ἀποτελέσματα. Τήκει μέταλλα, καὶ θαυμασίως μετακινεῖ βαρέα σώματα. Παρετήρησαν τοίχους μετακινηθέντας καὶ οἰκίας μικρὰς εἰς ἀπόστασιν ἱκανῶν μέτρων ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς αὐτῶν θέσεως. Ἐν Μαγκεςρίᾳ τοῖχος 26,000 χιλιογράμμων κεραυνωθεὶς μετεκινήθη εἰς ἀπόστασιν 3 μέτρων.

Ὑπὸ φυσιολογικὴν δ' ἔποψιν παρετηρήθη ὅτι ὁ κεραυνὸς ἐθεράπευσε παραλυτικούς. Ἐν Νιὸρτ ἀσθενής τις ἐκ ῥευματισμῶν ἐρρίφθη κατὰ γῆς ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ, ὅταν δὲ ἀνηγέρθη ἦτο ἐντελῶς ὑγιής.

Αἱ κατὰ τοῦ κεραυνοῦ προφυλάξεις ἀφ' ἑαυτῶν ἐνδεικνύονται, ἄλλως τε δὲ καὶ εἶναι σήμερον γνωσταί. (Δὲν διαλαμβάνομεν δ' ἐνταῦθα περὶ τῶν ἀλεξικεραύνων. Τὸ ἀλεξικέραυνον ὅπως λειτουργῇ καλῶς πρέπει νὰ εἶναι ἐπιστημονικῶς τετοποθετημένον, ἄλλως καθίσταται ἐπικίνδυνον.)

Ὁ εὑρισκόμενος ἐν πεδιάδι ψιλῇ δένδρων καὶ καταλαμβανόμενος ὑπὸ θυέλλης πρέπει ν' ἀποφεύγῃ νὰ πλησιάζῃ δένδρα μεμονωμένα· εἶναι συνετὸν νὰ ζητῇ καταφυγὴν ὑπὸ ἀντικείμενον ὑψηλὸν, π. χ. ἰτέαν, νὰ ἵσταται δὲ εἰς ἀπόστασιν τρὶς μεγαλειτέραν τοῦ ὕψους τοῦ δένδρου, ὅπερ τότε χρησιμεύει ὡς ἀλεξικέραυνον. Ἐν τῇ πόλει δὲ νὰ μὴ φέρῃ ἐν τῷ θυλακίῳ κλεῖς, νομίσματα, καὶ νὰ ἵσταται πόρρω μεταλλικῶν ἀντικειμένων, καθὼς καὶ τῶν καπνοδόχων, τοὺς ὁποίους ἡ λιγνὺς (καπνιὰ) καθιστᾷ καλοὺς ἀγωγοὺς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, διὸ καὶ συνηθέστατα δι' αὐτῶν κατέρχεται ὁ κεραυνός. Ἐν ἀσφαλείᾳ διατελεῖ τις ἐν μέσῳ τοῦ δωματίου, ἐξηπλωμένος μᾶλλον, ἢ ἐπακουμβῶν που τοὺς ἀγκῶνας. Ὁ κίνδυνος αὐξάνει ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἵστανται πλησίον ἀλλήλων, ἀσφαλέςεροι δὲ εἶναι ὅταν μένωσι μακρὰν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. Ἐνίοτε ἀσθενῆ κωλύματα ἀναχαιτίζουσι τὴν πορείαν τοῦ κεραυνοῦ, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κλείωμεν τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰ ῥεύματα τοῦ ἀέρος. Ὁ ἠλεκτρισμὸς συνήθως διέρχεται τὰς μεταλλικὰς ὑδρορρόας τῶν στεγῶν τῶν οἰκιῶν, προπάντων δὲ διέρχεται διὰ τῶν μαγειρείων. Καλὸν ὡσαύτως εἶναι νὰ μένῃ τις εἰς τὸ ἀντίθετον τοῦ μέρους, ἔνθα διέρχονται οἱ σιδηροὶ ὑδραγωγοὶ σωλῆνες τῆς πόλεως. Οἱ καταλαμβανόμενοι τέλος ἐν καιρῷ θυέλλης ὑπὸ κεραυνοφοβίας καλὸν εἶναι νὰ καταβαίνωσιν εἰς ὑπόγεια, ἅτινα εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον μέρος ἀπὸ τῶν προσβολῶν τοῦ κεραυνοῦ. Συγχρόνως δὲ καλὸν εἶναι ν' ἀποφεύγῃ τις καὶ τὴν θέαν τῆς ἀστραπῆς. (Ὁ ἰατρὸς Νέλτερ τελευταῖον ἀνέφερε παράδειγμα τυφλώσεως ἐκ τῶν ἀστραπῶν.)

Περιττὸν ἴσως εἶναι νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὰ μεταξωτὰ ἐνδύματα, ὁ μεμονωμένος ἐν τῷ δωματίῳ θρῆνος (tabouret), εἶναί πως προφυλακτικά. Ἀντὶ τῶν μεταξωτῶν προτιμητέος ὁ κηρωτὸς ἐπενδύτης ἢ ὁ ἐκ πυκνοῦ ἐλαςικοῦ κόμμεως.

Ἡ προσέγγισις τῆς θυέλλης καθίσταται γνωστὴ ἐκ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τοῦ μεσολαβοῦντος μεταξὺ τῆς ἀστραπῆς καὶ τῆς βροντῆς. Ὁ κίνδυνος εἶναι ἐγγὺς ὅταν αἱ βρονταὶ ἕπωνται ταῖς ἀστραπαῖς ἀμέσως. Τότε οἱ νευρικοὶ ἄνθρωποι, οἱ φοβούμενοι τὸν κεραυνὸν, δύνανται νὰ κρυβῶσιν εἰς τὰ ὑπόγεια, μέχρις οὗ παρέλθῃ ἡ θύελλα. Ἐνταῦθα ὅμως ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι *ἅμα ἴδῃ τις τὴν ἀστραπὴν πρέπει ν' ἀποβάλῃ πάντα φόβον ὅτι θέλει πάθει ἐκ κεραυνοῦ.* Ὁ κεραυνὸς τότε, ἐὰν ἔπεσεν, ἔπεσε μακράν. Ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ προσβάλλεταί τις *πρὶν ἴδῃ καὶ πρὶν ἀκούσῃ.*

Ὁ προσβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ φονεύεται ἢ ἐμπίπτει εἰς σκοτοδίνην, οὐδεμίαν ἔχων συνείδησιν τῆς γενομένης προσβολῆς. Ὅλοι δὲ οἱ κεραυνωθέντες καὶ μὴ φονευθέντες συμφωνοῦσιν εἰς τοῦτο. Τῷ 1819 ἔπεσε κεραυνὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Châteauneuf-les-Moutiers, ἐφόνευσεν 9 πρόσωπα καὶ ἐπλήγωσεν 82. Ὁ ἐφημέριος κατελήφθη ὑπὸ ἀσφυξίας, τὰ ἄμφια αὐτοῦ ἤναψαν, ὅταν δὲ μετὰ δύο ὥρας συνῆλθεν, ἔλεγε ὅτι δὲν ἐγνώριζε τί συνέβη.

Ἡ στατιστικὴ τῶν προσβληθέντων ὑπὸ κεραυνοῦ μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ κεραυνὸς φείδεταί πως τῶν γυναικῶν. Ἐπὶ 880 προσβληθέντων ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ τοῦ 1854 μέχρι τοῦ 1863, ἠριθμοῦντο γυναῖκες μόνον 233, ἧττον δηλαδὴ τοῦ ἑνὸς τρίτου. Εἴμεθα εἰθισμένοι εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ κεραυνοῦ, οὐχ ἧττον νομίζομεν, ὅτι ἂν αἱ γυναῖκες ὀλιγώτερον προσβάλλωνται, τοῦτο προέρχεται διότι ὀλιγώτερον ἐκτίθενται, καὶ μένουσι συνήθως ἐν οἴκῳ, ὅτε οἱ ἄνδρες εὑρίσκονται ἐν ὑπαίθρῳ χώρᾳ.

Ὡς πρὸς τὰ ζῷα δὲ παρατηροῦμεν ὅ,τι καὶ ἐπί τινων δένδρων· διότι ὑπάρχουσί τινα ζῷα μᾶλλον προδιατεθειμένα ἄλλων εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ κεραυνοῦ, κατὰ φύσιν ὄντα εὐηλεκτράγωγα. Παρετηρήθη ὅτι ἀνθρώπων καὶ ζώων εὑρισκομένων ἀναμίξ, ὁ κεραυνὸς φείδεται τῶν ἀνθρώπων. Οἱ κύνες πρὸ πάντων προσβάλλονται ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ Κόβενς (Cowens) ἐν ἔτει 1840 εὑρισκόμενος ἐν τῷ δωματίῳ του μετὰ τοῦ κυνός του, προσεβλήθη ὑπὸ κεραυνοῦ καὶ αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἔπαθεν, ὁ δὲ κύων του ἐφονεύθη. Κατὰ τὴν κεραυνοβόλησιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Châteauneuf-les-Moutiers, ἧς προεμνήσθημεν, ὅλοι οἱ κύνες οἱ ἐν τῷ οἰκοδομήματι εὑρεθέντες ἐφονεύθησαν. Ὁ κύων ὁ σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου χρησιμεύει καὶ ὡς ἀλεξικέραυνον αὐτοῦ.

Αἱ θύελλαι εἶναι συνηθέστεραι ἐν ὥρᾳ θέρους, ἢ κατὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἡ ἀναλογία εἶναι περίπου 17 διὰ τὸ ἔαρ, 60 διὰ τὸ θέρος καὶ 20 διὰ τὸ φθινόπωρον, 8 δὲ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος. Αἱ τοῦ χειμῶνος εἶναι αἱ ἐπικινδυνωδέστεραι. Σχετικῶς δ' ἐν ταῖς ζώναις, ἐν αἷς οἰκοῦμεν, εἶναι σπάνιαι. Ὑπάρχουσι χῶραι, ἐν αἷς

ἡ βροντὴ ἀδιαλείπτως ἠχεῖ. Εἰς τὰ πέριξ τοῦ Κοίτω ἐν Κολομβίᾳ τῆς Ἀμερικῆς ὁ Βουσσιγκώλτ ἠρίθμησεν 20 ἡμέρας θυελλώδεις κατὰ μῆνα. Ἐν τῇ Ἰαμαϊκῇ βροντᾷ καθ' ἑκάστην ἐπὶ ὁ μῆνας ἀλληλοδιαδόχους. Κορυφαί τινες τῶν ὀρέων ἀδιακόπως περιβάλλονται ὑπὸ νεφῶν θυελλώδους ἀτμοσφαίρας. Ἐν τῷ χρυσωρυχείῳ τοῦ Βέγα δὲ Σούπια ἐν τῇ δημοκρατίᾳ τῆς Ἀργεντινῆς (Ἀμερικῇ) ὁ κεραυνὸς συχνάκις ἐνσκήπτει πολλὰ θύματα προξενῶν μεταξὺ τῶν μεταλλεύτων. Τοὐναντίον δ' ἐν τῇ Κάτω Περουβίᾳ δὲν γνωρίζουσι τί εἶναι ὁ κεραυνὸς, δὲν ἤκουσάν ποτε τὸν ἦχόν του.

Ἐνίοτε τοπικαί τινες περιστάσεις προκαλοῦσι τοὺς κεραυνοὺς καὶ τὰς θυέλλας. Ἡ γειτνίασις δάσων, στασίμων ὑδάτων, ἡ γεωλογικὴ σύστασις τοῦ ἐδάφους, αἱ τιτανώδεις γαῖαι προκαλοῦσι κατὰ τὸν Dillwyn συχνότερον καὶ μετὰ πλειοτέρας ἐντάσεως τὰς θυέλλας. Ἐν Παρισίοις βροντᾷ κατὰ μέσον ὅρον δεκατετράκις τὸ ἔτος, μεταξὺ δὲ τῶν πόλεων Πιθιβιέρης καὶ Νέας Αὐρηλίας 24. Ἐν Ἀγγλίᾳ παρετηρήθη ὅτι ὅπου ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ὀρυχεῖα μετάλλων, συμβαίνουσιν ὀλιγώτεραι θύελλαι. Ὁ Βλαβιέρος, μηχανικὸς μεταλλείων, παρετήρησεν ὅτι ὑπεράνω τῶν γαιῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας κρύπτονται μέταλλα σιδήρου, αἱ θύελλαι διαλύονται ἄνευ ἐκρήξεως κεραυνῶν. Ὁ Βιαὲτ, μηχανικὸς γεφυρῶν, ἀποσταλεὶς εἰς Γενούην, βεβαιοῖ παρόμοιον φαινόμενον συμβαῖνον εἰς τὸ χωρίον Γκροβδόνε, ὅπου εἰς ἀπόστασιν μικρὰν ὑπάρχει πλούσιον μεταλλεῖον σιδήρου, ἔχον περίπου τὸ αὐτὸ ὕψος οἷον ἡ δειρὰς τῶν Ἀπεννίνων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Σπανίως, λέγει, παρέρχεται αὐτόθι θερμὴ ἡμέρα τοῦ Ἰουλίου καὶ τοῦ Αὐγούστου, καθ' ἣν νὰ μὴ διέλθῃ νέφος ὑπεράνω τοῦ μεταλλείου καὶ νὰ μὴ ἐκραγῇ ἐξ αὐτοῦ κεραυνός. Οἱ μεταλλευταί, ἐκ πείρας γινώσκοντες τὴν στιγμὴν τῆς ἐνσκήψεως τοῦ κεραυνοῦ, προσεγγιζούσης αὐτῆς ἀποσύρονται εἰς ἀπόστασίν τινα καὶ μετὰ τὴν ἔκρηξιν ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἐργασίαν των.

Τὸ ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων ἀπὸ τοῦ 1864 σχεδιάζει τὴν ὁδογραφίαν τῶν θυελλῶν, οὐδὲν ὅμως ἐξήχθη ἄχρι τοῦδε συμπέρασμα ἀκριβές, πλὴν τοῦ ὅτι αἱ θύελλαι ἔρχονται ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ.

Αἱ χῶραι τῆς Ἀμερικῆς, αἱ κείμεναι ὑπὸ τὴν αὐτὴν ζώνην ἄλλων ἐν Εὐρώπῃ κειμένων, εἶναι ἠλεκτρικώτεραι· ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ἐν Φιλαδελφείᾳ, ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ξηροῦ ὄντος τοῦ καιροῦ, τὰ ἠλεκτρικὰ φαινόμενα ἔχουσιν ἔκτακτον ἔντασιν, διότι ὁ ἀὴρ εἶναι μεστὸς ἠλεκτρισμοῦ. Κατὰ τὸν καθηγητὴν Loomis, ὅλα τὰ μέρη τῶν ἐνδυμάτων εἶναι ἀρκούντως ἠλεκτρισμένα ὥστε ἕλκουσι τὸν χνοῦν καὶ τὴν κόνιν· τότε δὲ μόνον καθαρίζονται ὅταν τριφθῶσι δι' ὑγροῦ σπόγγου. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὀρθοῦνται κτενιζόμεναι. Ἐν ταῖς θερμαινομένοις δωματίοις οἱ τάπητες τρίζουσι καὶ λάμπουσιν ὅταν περιπατῇ τις ἐπ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ τρέχῃ ἐκπέμπουσι σπινθῆρας. Ὅταν θέλῃ τις ν' ἀνοίξῃ θύραν καὶ φέρῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μοχλοῦ ἐκπηδᾷ σπινθὴρ προξενῶν ἀλγεινὸν νυγμόν· τὸ ἄκρον τῆς ἀνθρακολαβίδος, ὅλα τὰ μεταλλικὰ ἀντικείμενα μεταβάλλονται εἰς ἀληθῆ ἠλεκτρικὰ πυροβόλα. Πλὴν δὲ τούτου τοῦ κακοῦ, συμβαίνει καὶ ἕτερον. Δύο φίλοι τείνοντες πρὸς ἀλλήλους τὰς χεῖρας αἰσθάνονται τὸν ἠλεκτρικὸν κλονισμόν. Συνέβη δὲ πολλάκις ν' ἀνάψωσι λυχνίαν φωταερίου διὰ τοῦ ἄκρου τῆς χειρός. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ τελευταίου αἰῶνος τὰ φαινόμενα ταῦτα εἵλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ Βόλνεῦ, τοῦ συγγραφέως τῶν Ἐρειπίων. Ἐν Εὐρώπῃ τοιαῦτα φαινόμενα δὲν συμβαίνουσιν εἰμὴ ἐπὶ ὑψηλῶν τινων κορυφῶν ὀρέων ἐν ἡμέραις θυελλώδεσιν. Αὐτόθι βλέπει τις ἐκπηδῶντας σπινθῆρας ἐκ τῶν ῥάβδων τῶν ὁδηγῶν, οἵτινες ὅταν βυθίζωσιν αὐτὰς εἰς τὴν χιόνα ἀκούεται βόμβος τις ἰδιάζων, γνωστὸς τοῖς φυσικοῖς ὑπὸ τὸ ὄνομα «ἄσμα τῶν ῥάβδων», προερχόμενος ἐκ τῆς ἐκροῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Τὰ γνωστὰ φαινόμενα τῶν θυελλῶν ἐκπλήττουσι βεβαίως τὸν ἄνθρωπον· ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἕτερα ἄγνωστα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἡ θύελλα φαίνεται ὅτι ἐπιδρᾷ μέχρι τῶν βυθῶν τοῦ ἐδάφους· τῆς γῆς, διότι πηγαὶ ἐντελῶς ἀπεξηραμμέναι ἀφνιδίως ἐν ὥρᾳ θυέλλης ἀνέβλυσαν καὶ ἐπήνεγκον πλημμύρας. Τὸ 1686 ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Ὑόρκης, ἐν Ἀγγλίᾳ, συνέβη ῥῆγμα τοῦ ἐδάφους ἐν ὥρᾳ θυέλλης, ἐξ οὗ ἀνέβλυσε τοσοῦτον ὕδωρ, ὥστε δύο χωρία αὐτόθι κατεστράφησαν ὑπὸ τῆς ἐπελθούσης πλημμύρας. Συνηθέστατα δὲ ἀκούεται κοχλάζον τὸ ὕδωρ τῶν φυσικῶν ῥεάτων προσεγγιζούσης θυέλλης. Ὁ Ἀραγὼ ἀναφέρει τὴν Cuve de César ἐπὶ τοῦ ὄρους Dore, (Γαλλίᾳ), ἧς ἡ πηγὴ ὅταν βομβῇ, κατὰ τὸ λέγειν τῶν κατοίκων, ἐπίκειται θύελλα.

Ὁ Ἀραγὼ ἀναφέρει πρὸς τούτοις παραδόξους ἐκρήξεις κεραυνοῦ ἐπενεγκούσας τὸν θάνατον ἄνευ οὐδεμιᾶς λάμψεως. Ἡμέραν τινὰ δύο καραγωγεῖς ἤλαυνον δύο κάρα πλήρη ἀνθράκων εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ὁδεύοντες· αἴφνης ἀκούεται ἔκρηξις βιαία, ὁ δὲ καραγωγεὺς, ὁ δεύτερος ἐρχόμενος, βλέπει τοὺς ἵππους τοῦ πρώτου σπαίροντας, αὐτὸν δὲ κυλιόμενον κατὰ γῆς. Οἱ ἥλοι τοῦ κάρου εἶχον τακῆ, οἱ δεσμοὶ τῶν τροχῶν ἀφαιρεθῆ, καὶ αἱ τρίχες τῶν ἵππων πυρποληθῆ· τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς καραγωγέως ἦτο κατὰ μέγα μέρος κεκαυμένον, τὰ δ' ἐνδύματα καὶ τὸ ὑποκάμισον αὐτοῦ εἶχον μεταβληθῆ εἰς μοτόν. Ἐν τούτοις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν ἠκούσθη ποσῶς ἦχος βροντῆς, οὐδὲ παρετηρήθη λάμψις ἀστραπῆς.

Συνεχῶς ὅταν ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι πλήρης ἠλεκτρισμοῦ, ἀστραπαὶ καλύπτουσι διὰ πυρὸς ὁλοκλήρους πεδιάδας, ἢ μεγάλας ἐκτάσεις ὑδάτων, φαινομένας ὡς ἐκτεταμένας πυρκαϊάς. Αἱμναι τινὲς λάμπουσιν ἐκ φωτὸς, ὡς ἐὰν ἐκαίετο ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν.

Ἐν ἔτει 1749 εὐδίας οὔσης, τὸ πλήρωμα τοῦ ἀγγλικοῦ πλοίου *Ὄρους* εἶδε πρὸς αὐτὸ προχωροῦσαν σφαῖραν κυανοῦ φωτὸς, ἔχουσαν μέγεθος μυλοπέτρας, καὶ κυλιομένην ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ σφαῖρα αὕτη πλησιάσασα μέχρις ἀποστάσεώς τινος τὸ πλοῖον, ὑψώθη καθέτως καὶ προσέβαλε τοὺς ἱστοὺς διὰ κρότου ὁμοίου πρὸς τὸν κρότον ἑκατοντάδος πυροβόλων· πέντε δὲ ναῦται ἐρρίφθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἀναίσθητοι. Τοῦ λίαν παραδόξου τούτου φαινομένου τῆς βροντῆς τὰ αἴτια οὔπω ἐγνώσθησαν. Ὁ Babinet σημειοῦται τὸ ἑξῆς συμβάν, ὅπερ ἐν βραχεῖ ἐκθέτομεν. Ῥάπτης τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ἐν Παρισίοις εἶδεν ἐν τῷ δωματίῳ του, τῇ 2 Ἰουνίου 1843, μετὰ ἰσχυρὰν βροντὴν σφαῖραν πυρὸς μεγέθους κεφαλῆς παιδίου, καταβᾶσαν διὰ τῆς καπνοδόχης. Ἡ σπινθηρίζουσα αὕτη σφαῖρα, ἀλλ' οὐδεμίαν ἐκπέμπουσα θερμότητα, ἐπλησίασε τοὺς πόδας τοῦ ῥάπτου, ὡς γαλῆ θέλουσα νὰ παίξῃ. Ὁ ῥάπτης ἀπέσυρεν ἠρέμα τὸν πόδα, ἡ δὲ σφαῖρα τότε ὑψώθη καθέτως μέχρι τοῦ προσώπου του, εἶτα μετεωρισθεῖσα ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, διευθύνθη πρὸς ὀπὴν οὖσαν ὑπεράνω τῆς ἑστίας καὶ χρησιμεύουσαν διὰ τὸν σωλῆνα τῆς θερμάστρας, τότε δὲ κεκλεισμένην διὰ χάρτου κεκολλημένου ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ ἐντελῶς ἀφανὴς οὖσαν· ἡ σφαῖρα ἐξεκόλλησε τὸν χάρτην ἄνευ οὐδεμιᾶς βλάβης καὶ διέφυγε διὰ τῆς καπνοδόχης· ὅτε δ' ἔρθασεν εἰς τὴν στέγην ἐξερράγη μετὰ τρομεροῦ κρότου, κατέρριψε τὴν κορυφὴν τῆς καπνοδόχης καὶ ἔβλαψε τὴν στέγην.

Τῷ 1841 ἐν Μιλάνῳ παρετήρησαν ἐν ὥρᾳ θυέλλης σφαῖραν πυρὸς ἔχουσαν τὸ μέγεθος καὶ τὴν λάμψιν τῆς σελήνης, διατρέχουσαν βραδέως τὰς ὁδοὺς, εἶτα δὲ μετεωρισθεῖσαν μέχρι τοῦ σταυροῦ ἐκκλησίας τινὸς καὶ ἐξαφανισθεῖσαν αἰφνιδίως ἐν μέσῳ ὑποκώφου κρότου. Καθόλου εἰπεῖν αἱ πύρινοι σφαῖραι ἐν ὥρᾳ θυέλλης εἶναι καταστρεπτικώτεραι τοῦ κεραυνοῦ.

Κατὰ τὰς λίαν θυελλώδεις ἡμέρας παρατηρεῖται ὡσαύτως παράδοξόν τι θέαμα. Ὅλα τὰ ἐξέχοντα μεταλλικὰ μέρη διαφόρων σωμάτων λάμπουσι ζωηρῶς. Ὁ Σενέκας διηγεῖται, ὅτι ἀὴρ πλησίον τῶν Συρακουσῶν ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς λύγχης τοῦ Γυλίππου. Τὰ φωτεινὰ ἀκτινοβολήματα εἶχον παρατηρηθῆ καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Σήμερον εἶναι γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα «πυρὰ τοῦ Ἁγίου Ἔλμου.»

Περιηγηταὶ εἶδον τοιαύτας λάμψεις νὰ ἐκφεύγωσιν ἐκ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς, ἐκ τῶν δακτύλων, ἐκ τῶν κλάδων τῶν δένδρων. Κάρα πλήρη ἀχύρου ἐφαίνοντο ὡς ἀνημμένα. Σπανίως συμβαίνει νὰ μὴ διακρίνωνται τοιαῦτα φῶτα ἐν ὥρᾳ θυέλλης ἐπὶ τοῦ ὕψους τῶν κωδωνοστασίων τῶν ἐκκλησιῶν, ὧν ὁ χαυρὸς φαίνεται τότε ὡσεὶ περιβεβλημένος ὑπὸ φλογῶν.

Καὶ αἱ κατὰ τὴν θύελλαν βροχαὶ συχνάκις εἶναι φωτειναί. «Παρετήρησα, γράφει τῷ 1764 ὁ Βεργμάωεὶς τὴν Βασιλικὴν Ἑταιρίαν τοῦ Λονδίνου, ὅτι πρὸς τὸ ἑσπέρας βροχὴν ἄνευ βροντῶν, ἥτις ἐσπινθηροβόλει πίπτουσα, ἡ δὲ γῆ ἐφαίνετο ὡσεὶ κεκαλυμμένη ὑπὸ κυμάτων φλογός.

Ὡρίσαμεν τὸν κεραυνὸν ὡς γιγάντειον σπινθῆρα ἐκρηγνυόμενον μεταξὺ νέφους καὶ γῆς. Ἡ ἠλεκτρικὴ ἐξάκοντισις εἶναι ἀκαριαία, ὥστε δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἄν ὁ κεραυνὸς ἔπεσεν ἢ ὅτι ὁ κεραυνὸς ἀνέθορεν ἐκ τοῦ ἐδάφους. Ὁ γήϊνος ἠλεκτρισμὸς συναντώμενος μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἑνοῦται ἀκαριαίως. Ἐν τούτοις ἀξιόπιστοι παρατηρηταὶ βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἠλεκτρικὴ ἐξακόντισις ἐνίοτε συμβαίνει ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἡ δὲ πρὸς τὰ ἄνω φορὰ εἶναι ἀρκούντως βραδεῖα, ὥστε νὰ παρακολουθήσῃ αὐτὴν ὁ ὀφθαλμὸς, ὡς παρακολουθεῖ τὴν φωτεινὴν γραμμὴν πυροτεχνήματος. Αἱ περιπτώσεις τοῦ ἀνιόντος κεραυνοῦ εἶναι σπάνιαι. Ὁ Chappe καὶ ὁ Cassini εἶδον τῇ 6 Αὐγούστου 1767 ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ φλόγα ἐξελθοῦσαν τῆς γῆς καὶ ὑψωθεῖσαν ὡς ῥωμαϊκὴν λυχνίαν. Ὁ Bertholou εἶδε τῷ 1772 ἐν Τουλούσῃ πολλὰ φῶτα πυρὸς ἐκπηδήσαντα τοῦ ἐδάφους καὶ μετὰ ὀριοειδεῖς τινας κινήσεις διαφραγέντα, ἅμα ἀφίκοντο εἰς ἀρκετὸν ὕψος. Ὑπάρχουσι πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα ἀνιόντων κεραυνῶν, ὅπως πεισθῶσιν οἱ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν ἀμφιβολίᾳ τιθέμενοι τὴν ὕπαρξιν τοῦ φαινομένου τούτου.

Αὗται εἶναι αἱ σημεριναὶ γνώσεις, ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον ἐνταῦθα ἐκτεθειμέναι, περὶ τῶν φαινομένων τῶν θυελλῶν, τὰ ὁποῖα πλὴν τῆς ἐντάσεως εἶναι σχεδὸν παρόμοια πρὸς τὰ παραγόμενα διὰ τῶν ἐργαλείων τῆς φυσικῆς. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὅπως γνωρίσωμεν πάσας τὰς ἰδιαζούσας λεπτομερείας ἀκριβῶς, ἀνάγκη πολλὰ ἔτι νὰ μάθωμεν. Ἑκάστη ἡμέρα τελεῖ τὸ ἔργον της.

HENRI DE PARVILLE.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΚΑΙ ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΥΠΟ ΤΙΤΟΥ

. . . . Ἐν τούτοις τὰ πρόφιμα εἶχον πρὸ πολλοῦ ἐκλείψει ἐκ τῆς ἄνω πόλεως, καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐταλαιπωροῦντο καὶ κατετρύχοντο ὑπὸ πείνης ὀδυνηροτάτης. Καὶ οἱ μὲν ἐδραπέτευον ἐκ τῆς πόλεως, ἵνα σωθῶσιν, οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ἐξέκλεπτον λαθραίως τῶν ἐχθρῶν τὰ τρόφιμα. Ἀλλ' ὁ ῥωμαῖος στρατηγὸς, βαρέως φέρων τὴν ἐπιμονὴν καὶ τοὺς ἐξονειδισμοὺς τῶν πολιορκουμένων, ἀστραπαὶ καλύπτουσι διὰ πυρὸς ὁλοκλήρους πεδιάδας, ἢ μεγάλας ἐκτάσεις ὑδάτων, φαινομένας ὡς ἐκτεταμένας πυρκαϊάς. Αἱμναι τινὲς λάμπουσιν ἐκ φωτὸς, ὡς ἐὰν ἐκαίετο ἡ ἐπιφάνεια αὐτῶν.

μένων, διέταξε νὰ φονεύεται πᾶς ὅστις ἤθελε συλληφθῇ ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Διὸ καὶ ἦτο ἐλεεινότατον διὰ τοὺς πολιορκουμένους θέαμα, νὰ βλέπωσι καθ' ἑκάστην 500 κατὰ μέσον ὅρον δυστυχεῖς, οἵτινες κλονούμενοι καὶ ἡμιθανεῖς ἐκ τῆς πείνης ἐξήρχοντο ἐκτὸς τοῦ τείχους, ἵνα συλλέξωσι καὶ καταφάγωσι τὰ πέριξ αὐτοῦ φυόμενα χόρτα, περιφρονοῦντες ἕνεκα τοῦ λιμοῦ τὸν προφανέστατον ἀπὸ τῶν ἐγγὺς ἐχθρῶν κίνδυνον. Καὶ τὸν κίνδυνον τοῦτον οἱ πλεῖστοι αὐτῶν δὲν διέφευγον· συλλαμβανόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀπήγοντο καθ' ἑκατοντάδας καὶ ἀνεσταυροῦντο. Ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἀφόρητος ἦτο ἡ πεῖνα τῶν ἐν τῷ ναῷ ἐγκεκλεισμένων, ὅπου τὰ θύματα αὐτῆς ἠριθμοῦντο κατὰ χιλιάδας ὁσημέραι. Ἐὰν ἐγεννᾶτο καὶ μικρὰ ὑπόνοια, ὅτι ἐν οἰκίᾳ τινὶ ὑπῆρχον κεκρυμμένα τρόφιμα, ἡ οἰκία ἐκείνη ἐπολιορκεῖτο καὶ ἐξεπορθεῖτο. Οἱ ἐπιστήθιοι φίλοι τότε μετεβάλλοντο εἰς ἀμειλίκτους ἐχθροὺς, καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες κατεσκληκότες καὶ μόλις πλέον σώζοντες μορφὴν ἀνθρωπίνην, ἐπεριπάτουν εἰς τὸν δρόμον κλονούμενοι καὶ καταπίπτοντες πρὸς τὸ ἐλάχιστον πρόσκομμα, ἐξηγριοῦντο καὶ μετεβάλλοντο εἰς λυσσαλέους κύνας, ἐὰν ἐψεύδοντο αἱ περὶ ἀνευρέσεως τροφῆς ἐλπίδες αὐτῶν. Εὐγενής τις καὶ πλουσία προσκυνήτρια ἐπολιορκήθη πολλάκις καὶ ἡρπάγη πᾶν ὅ,τι εἶχε μεθ' ἑαυτῆς κεκρυμμένον. Ἡ δὲ ἀγανάκτησις καὶ ἡ ὀδύνη τῆς πείνης κατέστησαν αὐτὴν μανιώδη. Λιμώττουσα πρὸ πολλοῦ κατετόλμησεν ὅ,τι φρικωδέστατον. Ἁρπάσασα κατέσφαξε τὸ ἴδιον αὐτῆς τέκνον, οὗτινος μέρος κατέφαγε. Μετ' οὐ πολὺ εἰσέβαλον κατὰ τὸ σύνηθες εἰς τὸ οἴκημά της νέοι ἄγριοι καὶ λυσσαλέοι τροφῆς θηρευταὶ, οἵτινες καὶ ὀσφρανθέντες τὴν ὀσμὴν τοῦ ἑψημένου κρέατος, ἐζήτουν αὐτὸ, ἀπειλοῦντες ὅτι θὰ τὴν φονεύσωσι. Παράφορος ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ μανίας ἠγέρθη τότε ἐκείνη, καὶ: Ναὶ, εἰποῦσα, ἔχω κρέας καὶ ἰδοὺ αὐτὸ, ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας τῶν ἐπιδρομέων τὰ φρικώδη λείψανα τοῦ θυεστείου της δείπνου. Οἱ ἄνθρωποι ὑπεχώρησαν μετὰ φρίκης πρὸς τὸ ἀπαίσιον θέαμα. Ἀλλ' ἐκείνη, ἔτι μᾶλλον μανιώδης, Ναὶ, ἐξηκολούθησε λέγουσα, εἶναι ὁ υἱός μου, καὶ ἔθαψα ἐγὼ ἡ ἰδία τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ αἷμά του. Δύνασθε νὰ φάγετε, διότι πρώτη ἔφαγον ἐγὼ αὐτή. Φρίττοντες καὶ ἄφωνοι ἐξῆλθον ἐκεῖθεν οἱ ἐπιδραμόντες. Μόνον κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα ἀπέθανον ἐκ τῆς πείνης ἐντὸς τῶν ἀπαισίων καὶ θανατηφόρων ἐκείνων τειχῶν 115,880 ψυχῶν. Καὶ ὅμως τῶν ζηλωτῶν τὸ πεῖσμα καὶ ἡ ἐπιμονὴ οὐδόλως ἐκ τῶν φρικωδῶν τούτων σκηνῶν κατεβάλλετο καὶ ἡ εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου πεποίθησις αὐτῶν διετηρεῖτο ἀκμαία καὶ ζωηρά.

Τότε ὁ Τίτος ἵνα περιζώσῃ πανταχόθεν τὸν ἐχθρὸν καὶ καταστήσῃ ἀναπόφευκτον αὐτοῦ τὸν ὄλεθρον, ἐπεχείρησε καὶ διεξεπεραίωσεν ἔργον γιγάντειον καὶ χαλεπώτατον· περιέζωσε τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ τείχους κυκλοτεροῦς, ἔχοντος περιφέρειαν 39 σταδίων, ὅπερ διῆκον διὰ μέσου τῆς κάτω, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἐαλωκυίας, πόλεως καὶ διασχίζον ἑκατέρωθεν αὐτῆς τὰ τείχη, περιέβαλλεν ἀπανταχόθεν ὁλόκληρον τὴν ἐπίλοιπον Ἱερουσαλήμ.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ὁ ἐνδόμυχος καὶ ἀμείλικτος τῶν Ἰουδαίων ἐχθρὸς, ἡ πεῖνα, εἶχεν ἐξαγριωθῆ εἰς τὸ ἔπακρον, ὁ ἔξωθεν ἐχθρὸς ὁ Τίτος ἤρχισε τακτικὴν ἐκπολιορκητικὴν προσβολὴν κατὰ τῆς ἄνω πόλεως, συγκεντρώσας ἰδίως αὐτὴν κατὰ τῆς ἀκροπόλεως Ἀντωνίας, καθ' ἣς ὕψωσε τέσσαρα πολιορκητικὰ προχώματα. Ἐπὶ τέλους ἀνοίγουσιν εἰς τὸ τεῖχος τῆς ἀκροπόλεως ταύτης ῥῆγμα, καὶ εἰσπηδῶσιν ἀμέσως οἱ πολιορκηταὶ εἰς αὐτὸ πλήρεις μένους καὶ ὁρμῆς· ἀλλ' αἴφνης ἀνακαλύπτουσιν ὅτι ἔσωθεν τοῦ διαῤῥηχθέντος ἐκείνου τείχους ὑπῆρχεν ἕτερον νέον. Μετὰ πολλὰς δὲ καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐφόδους εἰσπηδῶσι τέλος οἱ Ῥωμαῖοι καὶ εἰς τὴν Ἀντωνίαν. Τότε ἄρχεται μεταξὺ τῆς Ἀντωνίας καὶ τοῦ ναοῦ, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ἐξώτατον περίβολον εἰσέρχονται οἱ ἐχθροὶ, φονικώτατος τῶν Ἰουδαίων πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἀγών· ἐξ οὗ ἀπαυδήσαντες ἐπὶ τέλους ὑπεχώρησαν ἑκάτεροι, οἱ μὲν Ῥωμαῖοι εἰς τὴν Ἀντωνίαν, οἱ δὲ Ἰουδαῖοι εἰς τὸν ναόν.

Ὁ αἱματηρὸς λοιπὸν κύκλος περιεστάλη νῦν εἰς στενότατον χῶρον, καὶ περιέζωσε αὐτὸ τὸ ἱερώτατον κέντρον τῶν Ἰουδαίων. Μικρὸν ἀκόμη, καὶ ἡ αἰχμὴ τοῦ θανατηφόρου ξίφους τῆς Ῥώμης, ὅπερ λαβόντες εἰς χεῖρα στιβαρὰν οἱ σιδηρόσπλαγχνοί της υἱοὶ ἐνέπηξαν εἰς τὴν καρδίαν πάσης ἐν τῷ ἀρχαίῳ κόσμῳ χώρας, ἥτις ἀνέπνεεν ἐλευθέρως, καὶ πάσης ἐθνικότητος, ἥτις εἶχε πνοὴν ζωῆς, διελάσασα ἤδη τὸ ἐπίλοιπον σῶμα ἔμελλε νὰ φθάσῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἐν ᾗ ἔῤῥεε θερμὸν ἀκόμη τὸ αἷμα τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἥτις ἐπάλλετο ἰσχυρῶς ἐκ τῶν ἱερωτάτων παλμῶν, ὅσους διήγειρε ἐκ τῆς ἀποστάσεως δέκα αἰώνων ἡ βροντώδης φωνὴ τοῦ Ἰεχωβὰ, ἀντηχοῦσα ἀκόμη ἀπὸ τῆς γνοφώδους κορυφῆς τοῦ ὄρους Σινᾶ, διὰ τοῦ στόματος τοῦ Μωϋσέως καὶ τῶν λοιπῶν προφητῶν. Καὶ ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμαῖοι ἐξεπόρθησαν τὴν Ἀντωνίαν καὶ περιέζωσαν στενότατα τὸν ναὸν, ἵστατο ὀρθὸν ἀκόμη τὸ φρόνημα τῶν ζηλωτῶν, καὶ ἡ κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην τοῦ κινδύνου κορύφωσιν πεισματώδης τῶν πολιορκουμένων ἐπιμονὴ ἔχει τι ἀληθῶς ἔξαλλον καὶ ὑπεράνθρωπον. Εἰς μάτην ὁ Τίτος προτείνει συμβιβασμὸν εἰς αὐτούς· ὅσῳ μεγαλείτερος καὶ προφανέστερος νῦν ἦτο ὁ κίνδυνος, τόσῳ μᾶλλον ἐπίμονος καὶ ἀπόλυτος ὑπῆρξεν αὐτῶν ἡ ἄρνησις. Ἡ Ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ ἧς ἐμάχοντο, ἦτο πρὸ πολλοῦ ἤδη σωρὸς ἐρειπίων καὶ τέφρας· ἀλλὰ τὰ ἐρείπια ταῦτα ἦσαν λόγος καὶ ἐπιχείρημα πρὸς ἀπελπισίαν καὶ παράδοσιν εἰς πάντας ἄλλους ἐκτὸς ἐκείνων τῶν ὑπὲρ πίστεως ἐνθέων μαχητῶν.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ στρατηγοῦ ἠγέρθησαν τέσσαρα προχώματα, δι' ὧν περιεζώσθη ὁ ναός. Ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ ἔξω ἱερὸν ἦτο ἤδη εἰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, ὅτε ὁ Τίτος διατάσσει νὰ στήσωσι τὴν ἑλέπολιν ἀπέναντι τῆς ἐξέδρας τοῦ ἔνδον ἱεροῦ· ἀλλὰ καὶ μετὰ ἓξ ἡμερῶν ἀδιάκοπον ἐργασίαν οὐδὲν κατορθοῦται, διότι τὰ τείχη ἦσαν στερεώτατα. Ἄλλοι ἐπεχείρησαν νὰ κρημνίσωσι τὴν βορείαν πύλην, ἀλλ' εἰς μάτην· ἄλλοι ἀπεπειράθησαν διὰ κλιμάκων ν' ἀναβῶσιν εἰς τὰς στέγας τῶν στοῶν, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν κατὰ κράτος. Τότε ὁ Τίτος διέταξε νὰ ἐμβάλωσι πῦρ εἰς τὴν πύλην, καὶ ὁ ἐμπρησμὸς τῳόντι κατορθοῦται· τὸ πῦρ μεταδίδεται βραδέως εἰς τὰς παρακειμένας στοὰς, αἵτινες κατακαίονται. Ὁ Τίτος διατάττει τότε νὰ σβέσωσι τὸ πῦρ καὶ παραμερίσαντες τὰ ἐρείπια νὰ ἀνοίξωσι δρόμον διὰ μέσον αὐτῶν. Τότε στίφος Ἑβραίων ἐξέρχεται αἰφνιδίως ἐκ τῆς ἀνατολικῆς πύλης τοῦ ναοῦ καὶ ῥίπτεται μανιῶδες κατὰ τῶν Ῥωμαίων, οἵτινες ἦσαν ἐν τῷ περιβόλῳ· ἄρχεται δὲ πεισματώδης καὶ φονικὴ μεταξὺ αὐτῶν πάλη· ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ Ἰουδαῖοι ἠναγκάσθησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ νὰ ἐγκλεισθῶσι καταδιωχθέντες εἰς τὸν ναόν. Ἐν τῇ βιαίᾳ δ' ἐκείνῃ καταδιώξει Ῥωμαῖός τις στρατιώτης προφθάσας ἔῤῥιψε διὰ χρυσοῦ τινος παραθύρου ἀνημμένον δαυλὸν εἰς τὸν ναὸν, ὅστις καὶ μετ' ὀλίγον πυρπολεῖται. Οἱ ἐν τῷ ναῷ ἰδόντες τὰς φλόγας περινεμομένας τὸ μέγιστον καὶ ἱερώτατον οἰκοδόμημα, ἑαυτοὺς δὲ ἀπανταχόθεν περικεκλεισμένους, βάλλουσιν ἀγρίας φωνὰς πένθους καὶ ἀπελπισίας. Ἡ εἴδησις τῆς πυρπολήσεως ἔφθασεν εἰς τὸν Τίτον, καθ' ἣν στιγμὴν διανεπαύετο ἀπὸ τοῦ ἀγῶνος ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ. Ὀργισθεὶς διὰ τὸν ἄνευ τῆς διαταγῆς αὐτοῦ ἐμπρησμὸν τοῦτον, ἠγέρθη διὰ τάχους καὶ ἦλθε δρομαῖος εἰς τὸν περίβολον παρακολουθήσαντος σύμπαντος τοῦ στρατοῦ. Κραυγάζων ἅμα καὶ χειρονομῶν διατάσσει τοὺς ἐν τῷ περιβόλῳ στρατιώτας νὰ σβέσωσι τὸ πῦρ, ἀλλ' αἱ ἐκ τοῦ ναοῦ κραυγαὶ καὶ ὁ θόρυβος καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς καὶ ἡ σύγχυσις δὲν ἄφιναν νὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἐν τῷ περιβόλῳ τί ἔλεγεν ὁ στρατηγός· οἱ περὶ αὐτὸν ἐπαναλαμβάνουσι τὴν διαταγήν· ἀλλὰ τοῦτο ἐπαυξάνει μόνον τὴν σύγχυσιν, ἥτις τότε ἐκορυφώθη. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς παμμιγοῦς καὶ φρικώδους ἐκείνης βοῆς καὶ συγχύσεως αἱ ῥωμαϊκαὶ λεγεῶνες ἀκράτητοι πλέον καὶ διπλῆν δίψαν ἔχουσαι, τὴν τῆς ἐκδικήσεως καὶ τῆς ἁρπαγῆς, εἰσορμῶσιν ἄπληστοι καὶ ἄγριοι ὡς Ἐρινύες διὰ τῶν φλογῶν καὶ τοῦ καπνοῦ ἀλαλάζοντες, διαρπάζοντες τὰ πολύτιμα κειμήλια τοῦ ναοῦ καὶ φονεύοντες πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν. Ἑξακισχίλιοι ὅπλοι προέρθασαν νὰ καταφύγωσιν εἴς τινα τῶν στοῶν τοῦ ἐκτὸς περιβόλου ζητοῦντες ἔλεος· ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐνέβαλλον εἰς τὴν στοὰν ἐκείνην πῦρ, οὕτινος ἐγένοντο ἅπαντες παρανάλωμα. Οἱ δ' ἐν τῷ ναῷ ἱερεῖς, ὅπλοι μέχρι τοῦδε καὶ ἄμαχοι, ἁρπάσαντες τότε ὅ,τι τεμάχιον σιδήρου εὗρον πρόχειρον καὶ μανιωδῶς μαχόμενοι, ἔπεσον ἅπαντες νεκροὶ πέριξ τοῦ θυσιαστηρίου, κρατοῦντες ἔτι εἰς τὰς χεῖράς των τὸν ἀμυντικὸν καὶ ἐκδικητήριον σίδηρον. Χιλιάδες νεκρῶν καὶ ἡμιθανῶν κατέκειντο ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἐδάφους, καὶ ἐκεῖ ὅπου μέχρι τοῦδε ἠκούοντο ψαλμοὶ ἱεροὶ, ἐβόμβουν νῦν οἱ γόοι καὶ οἱ στεναγμοὶ καὶ αἱ ἀραὶ τῶν ἀποθνησκόντων ἢ οἱ ἀλαλαγμοὶ καὶ αἱ βλασφημίαι τῶν νικητῶν. Αἱ δὲ κραυγαὶ αὗται καὶ ὁ ἀλαλαγμὸς καὶ ὁ θόρυβος ἦτο τόσον μέγας καὶ φοβερὸς, λέγει ὁ Ἰώσηπος, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις αὐτόν. Ἀφ' οὗ ὁ ναὸς ὁλόκληρος ἀπετεφρώθη, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν περίλυπος ὁ Τίτος, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι δι' ἀλαλαγμοῦ αἰφνιδίου καὶ φοβεροῦ, ἐπικαλύψαντος τὸν μέχρι τοῦδε περιβομβοῦντα θόρυβον, ὑπεδέχθησαν τὸν καταμέλανον ἐκ τῆς ἀσβόλης καὶ τοῦ καπνοῦ στρατηγὸν καὶ ἀνεκήρυξαν θριαμβευτικῶς αὐτοκράτορα, τὸ σύνηθες δεῖγμα καὶ παρακολούθημα μεγίστου τινὸς καὶ ἐκτάκτου ἐν τῷ πολέμῳ κατορθώματος. Προβάντες δ' ἐπὶ τοῦ πυροῦ τῶν πτωμάτων ἦλθον καὶ ἐμπήξαντες τὸν αὐτοκρατορικὸν ἀετὸν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, προσήνεγκαν θυσίαν εἰς τοὺς θεούς.

Μετὰ 18 ἡμέρας ἔπεσε καὶ τὸ τελευταῖον ἔρκος τῶν ἐπαναστατῶν, ἡ Σιών. Οἱ πολιορκηταὶ εἰσώρμησαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀφ' οὗ διήλασαν ἐν στόματι μαχαίρας πᾶσαν ψυχὴν ζῶσαν, διαρπάσαντες τὴν πόλιν, ἐνέβαλον πῦρ εἰς αὐτὴν, ὅπερ καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας καιόμενον τὴν ἀπετέφρωσε. Τότε ὁ Τίτος διέταξε καὶ κατηδαφίσθη ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου ὁλόκληρος ἡ πόλις καὶ ὁ ναὸς ἐκτὸς τριῶν τῶν ὑψηλοτάτων πύργων. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἀρχαία καὶ ἱερὰ καὶ ἔνδοξος πρωτεύουσα τῆς Ἰουδαίας ἦτο ἀχανὴς ἔκτασις ἐρειπίων καὶ τέφρας, καὶ οὐδ' ἐλάχιστον ὑπῆρχε σημεῖον ἢ ἴχνος μαρτυροῦν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἄλλοτε ἡ Ἱερουσαλήμ.[1]

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΡΑΦΙΤΟΥ ΓΡΑΦΙΔΩΝ

(κοινῶς μολυβδοκονδύλων).

Μία ἐκ τῶν διαφόρων μορφῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρίσκεται εἰς τὴν φύσιν ὁ ἄνθραξ εἶνε καὶ τὸ ὀρυκτὸν τὸ καλούμενον *γραφίτης*, εἴτε, ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ μὲ τὸν μόλυβδον, *μολυβδίτης*. Τὸ ὀρυκτὸν τοῦτο ὡς κύριον συστατικὸν περιέχει ἄνθρακα μεμιγμένον μετὰ ποσοῦ τινος σιδή-

1. Δ. Βερναρδάκης.

ρον καὶ γαιωδῶν οὐσιῶν, διὸ καίεται πυρούμενον ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρακες. Τὰ καθαρότερα καὶ ἀμιγέστερα ξένων οὐσιῶν εἴδη καιόμενα καταλείπουσιν $\frac{1}{5}$-$\frac{1}{7}$ τοῖς ἑκατὸν τέφραν· ἀλλὰ καὶ τὰ 5 τοῖς ἑκατὸν περιέχοντα τέφραν καταλέγονται μεταξὺ τῶν καθαρῶν εἰδῶν.

Τὰ καθαρὰ ταῦτα εἴδη χρησιμεύουσιν ἰδίως πρὸς κατασκευὴν τῶν γραφίδων, τῶν γνωστῶν τοῖς πᾶσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν *μολυβδοκονδύλων*. Αἱ γραφίδες αὗται κατασκευάζονται ἢ πεμνομένου τοῦ ὀρυκτοῦ κατὰ τὰ γνωστὰ σχήματα, καὶ περιβαλλομένου εἶτα ὑπὸ τῶν ξυλίνων θηκῶν ἢ κονιοποιουμένου πρῶτον αὐτοῦ (καὶ μάλιστα τῶν ἀκαθάρτων εἰδῶν), ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων μιγμάτων καὶ συγκολλουμένης τῆς κόνεως δι' ἀργίλλου. Τὸ μίγμα τέλος θερμαίνεται καὶ οὕτω συμπήγνυται. Εἰς τὴν μετὰ τῆς ἀργίλλου μίξιν δῆλον εἶναι ὅτι ἀπόκειται εἰς τὴν βούλησιν τοῦ κατασκευαστοῦ νὰ κατασκευάσῃ σκληρὰς ἢ μαλθακὰς γραφίδας.

Τὸ ὀρυκτὸν τοῦτο εὑρίσκεται ὁτὲ μὲν κεκρυσταλλωμένον ὁτὲ δὲ ἀκρυστάλλωτον ἐντὸς τῶν στρωμάτων τῆς γῆς τῶν ἀποτελουμένων ἐκ γρανίτου, γνευσίου ἢ κοκκώδους τιτάνου καὶ σχηματίζει φλέβας, ῥάβδους ἤτοι κοιτάσματα. Αἱ χῶραι δὲ ἐν αἷς ὁ γραφίτης εὑρίσκεται καὶ ἐξάγεται εἶνε ἡ Κυμβερλάνδη, ἡ βόρεια Ἀμερική, ἡ Βραζιλία, ἡ Βαυαρία, ἡ Κελαβρία, Νορβηγία, Σουηδία καὶ Γραινλανδία.

Ἐπὶ πολὺ ἐτιμῶντο αἱ ἀγγλικαὶ ἐκ γραφίτου γραφίδες χρήσιμοι εἰς λεπτὰ ἰχνογραφήματα τῶν καλλιτεχνῶν καὶ ἀρχιτεκτόνων· ἀλλ' ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν Παρισίοις ἐκθέσεως ἀνεφάνη ἐργοστασιάρχης τις συναγωνιστὴς τῶν Ἀγγλων, Κοντὲ καλούμενος, ὅστις κατόπιν ἐγένετο διάσημος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν γραφίδων. Τὰ μολυβδοκόνδυλά του δὲ εὗρον μεγάλην δεξίωσιν οὐχὶ διὰ τὴν ποιότητα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ πολιτικῶν λόγων, διότι τότε ἐφθόνουν τὴν ἀγγλικὴν βιομηχανίαν. Καὶ ἔλαβε μὲν ὁ Κοντὲ τὸ χρυσοῦν παράσημον, ἀλλὰ μᾶλλον διότι παρωτρύνθησαν ἐκ τῆς ἐλπίδος τῆς βελτιώσεως καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν δειγμάτων, ἅτινα παρήγαγε καὶ ἐξέθηκε. Τὸ κατάστημα τοῦ Κοντὲ ἐξήρκει τότε πρὸς κατασκευὴν μολυβδοκονδύλων χρησίμων διὰ συνήθη, οὐχὶ ὅμως καὶ διὰ λεπτότερα ἔργα· διὸ καὶ οἱ καλλιτέχναι ἐξηκολούθουν προτιμῶντες τὰ ἀγγλικά. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Κοντὲ, Οὐμβλὸτ, κατώρθωσε νὰ παραγάγῃ τελειότερα εἴδη, ἀλλ' ἐπειδὴ κατεσκεύαζε τὸ μίγμα διὰ λιπαρῶν οὐσιῶν ὁ χάρτης ἐν ᾧ ἐσχεδίαζον ἐρυπαίνετο. Τοῦτο διώρθωσε βραδύτερον ὁ Γκιλβέρτ, τοῦ ὁποίου τὸ κατὰ τὸ 1823 ἱδρυθὲν ἐργοστάσιον τοσαύτην φήμην ἀπέκτησεν ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ Ἄγγλοι ἀνεγνώρισαν τὴν ὑπεροχήν.

Ὁ κλάδος οὗτος τῆς βιομηχανίας πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπέκτησε μεγάλην ἔκτασιν, ἀναπτυχθεὶς καὶ προαγόμενος ἀδιακόπως μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λαοῦ. Τὴν σήμερον τὸ μολυβδοκόνδυλον εἶνε ἀπαραίτητος σύντροφος παντὸς ἐγγραμμάτου ἀνθρώπου. Κατὰ τὰ τελευταῖα δὲ ταῦτα ἔτη τὰ γερμανικὰ ἐργοστάσια παρηγκώνισαν τὰ ἀγγλικά. Ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἀμερικῇ, ἐν συντόμῳ ἀπανταχοῦ προτιμῶνται καὶ εἰσὶν ἀγαπητὰ τὰ γερμανικὰ μολυβδοκόνδυλα. Ἐκ τῶν παλαιῶν καταστημάτων ὁρμίζονται ἰδίως τὰ τοῦ Ἀρδμοῦθ (Hardmuth) ἐν Βιέννῃ, καὶ τοῦ Ῥαίβαχ (Reibach) ἐν Ῥεγενσβούργῃ. Πλὴν τούτων ὅμως ἐργοστάσια γραφιδοποιΐας ὑπάρχουσι καὶ ἐν Νυρεμβέργῃ. Πάντα δὲ ταῦτα ὑπερηκόντισε τὸ τοῦ Φάβερ (Faber) τὸ ἱδρυμένον παρὰ τῇ Νυρεμβέργῃ, οὗτινος τὰ μολυβδοκόνδυλα τοιαύτην ἀπέκτησαν φήμην, ὥστε ἐν Ἀμερικῇ καὶ Γαλλίᾳ ἐπεκράτησε συνήθεια νὰ μὴ ζητῶσι πλέον παρὰ τῶν χαρτοπωλῶν μολυβδοκόνδυλα, ἀλλὰ *φάβερ*.

***

Οἱ ἐπόμενοι ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ κατὰ τὸ 1876 ἐκδοθέντος συγγράμματος τοῦ Πρώσσου συνταγματάρχου καὶ ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου τῆς Βασιλικῆς φρουρᾶς κ. Σελλενδόρφ «Ἱστορία τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου» ἐπιγραφομένου. Ἡ μάρκα (γερμ. νόμισμα) = μὲ 1 νέαν ἀρχαίαν καὶ 25)00.

Σ. τ. Δ.

ΑΡΙΘΜΟΙ

Ἐπὶ 100 κατοίκων.

	Γεννήσεις τῶν ἐγγάμων	Γεννήσεις τῶν ἀγάμων	Γεννήσεις τοιαῦται
Ἐν Γερμανίᾳ	0,96	0,02	0,98
» Ῥωσσίᾳ	0,97	0,04	1,01
» Αὐστρίᾳ	0,80	0,03	0,83
» Ἰταλίᾳ	0,75	0,05	0,80
» Γαλλίᾳ	1,15	0,09	1,24
» Ἀγγλίᾳ	0,67	0,14	0,81

	Δαπάναι συντηρήσεως ἑκάστου ἀνδρός	Ἐτησία καταβολὴ ἑκάστου πολίτου διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν στρατοῦ
	Στρατὸς τῆς ξηρᾶς	Στρατὸς τῆς θαλάσσης
	ΜΑΡΚ	ΜΑΡΚ	ΜΑΡΚ
Ἐν Γερμανίᾳ	779	3.313	8.17
» Ῥωσσίᾳ	768	2.828	8.54
» Αὐστρίᾳ	774	2.000	6.72
» Ἰταλίᾳ	795	2.517	7.15
» Γαλλίᾳ	952	3.182	13.80
» Ἀγγλίᾳ	1.305	4.348	15.03

ΔΙΑΓΩΓΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΔΕΕΣΤΕΡΟΥΣ

Οὐδὲν χαρακτηριστικώτερον ἀγενοῦς διαθέσεως ἀπὸ τὴν διαγωγὴν ἀνθρώπου καταπιέζοντος τοὺς ὑποδεεστέρους του. Ὁ ὑβρίζων τὸν μὴ τολμῶντα ν' ἀποκριθῇ, εἶνε ἄνανδρος ὡς ὁ γυμνῶν τὸ ξίφος κατὰ γυναικὸς ἢ παιδίου. Διὰ τοῦτο ὅπου ἴδῃς ἄνθρωπον ὑβριστὴν πρὸς τοὺς ὑποδεεστέρους, πίστευσε ὅτι οὗτος ἕρπει πρὸς τοὺς ἀνωτέρους του· διότι ἡ αὐτὴ χαμέρπεια τοῦ πνεύματος τὸν καθιστᾷ τυραννικὸν πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους ν' ἀντισταθῶσι καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς δυναμένους, τύραννον μὲν τούτων, ἐκείνων δὲ σκώληκα. Οἱ ὑπηρέται καὶ ἄλλοι ὑποδεέστεροι δὲν δύνανται μὲν βεβαίως ν' ἀποδώσωσιν ὅσας ὕβρεις δέχονται παρὰ τῶν κυρίων των, ἀλλ' ἡ ἰδέα ἣν διαδίδουσιν εἰς τὸν κόσμον περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν τοὺς ἐκδικεῖ πληρέστατα. Ἡ καταλληλοτέρα ἑπομένως πρὸς ὑποδεεστέρους διαγωγὴ εἶνε ἡ τῆς φιλανθρωπίας καὶ γενναιότητος, οὔτε εἰς οἰκειότητα, ἀλλ' οὔτε εἰς ὕβριν ἐξοκέλλουσα.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ ΕΙΣ ΞΑΝΘΗΝ

Ἤτον ὡραῖο,
σὰν τὸ λουλοῦδι·
ἀθῶον ἦτο,
σὰν ἀγγελοῦδι·
τοῦ Παραδείσου
ἦτο ψυχή.

Γι' αὐτὸ τὸν πλάνο
κόσμον ἀρνήθη,
μ' ἀγνὰ ἐπῆγε
νὰ ζήσῃ πλήθη
εἰς ἄλλον κόσμο
πανευτυχῆ.

Καλὲ, δὲν εἴδετε
ποῦχε στὰ χείλη
γλυκὸ χαμόγελο,
σὰν μᾶς ὡμίλει,
καὶ κουρουθώρει
τὸν οὐρανό;

Ἀχ! Γιὰ τὰ κάλλη του
καρδιοχτυποῦσε,
καὶ νὰ τὸ πάρουνε
ἐκαρτεροῦσε
πάνου στὸ δῶμα
τὸ γαλανό. . .

Ἔστειλ' ὁ Πλάστης
ἕν' ἀγγελοῦδι,
ποῦχε στὸ χέρι
λευκὸ λουλοῦδι,
στὰ χείλη θεία
διαταγή.

«Κρινόλευκή μου
»μικρὴ Ξανθούλα,
»χαριτωμένη,
»σὰν τὴν αὐγούλα,
»ἄρησε πλέον
»τὴ δόλια γῆ.»

Μόλις ἐσίμωσε
τὸ ἀγγελάκι,
καὶ γλυκοφίλημα
εἰς τ' ἀχειλάκι
τῆς Ξάνθης θλίβει,
μὲ μιὰ χαρά.

Μὰ, ἡ ψυχούλα της,
σὰν τὴν ἐφίλει,
εἰς τὰ ὡραῖά του
κόλλησε χείλη,
τὰ μυροβόλα
καὶ δροσερά. . !

Μαζὶ πετάξαν,
ἀγκαλιασμένα,
δυὸ ἀγγελάκια
ἀδερφωμένα,
μὲ μυρωμένα
ξανθὰ μαλλιά.

Τὸ ἕνα ξέρει
ποιὰ θέσιν ἔχει,
τ' ἄλλο, σκιασμένο
σκοπεῖ, καὶ τρέχει
στῆς Παναγίας
τὴν ἀγκαλιά.

—Μὴν κλαίῃς μάνα του,
καὶ σὺ, πατέρα,
μὴ χύνῃς δάκρυα
νύχτα καὶ μέρα,
γιὰ τὸ μικρό σας,
ποῦ μέν' ἐκεῖ.

Ἐσεῖς εἰς μάταιο
κόσμο γυρνᾶτε,
κεῖνο σὲ ὄνειρα
χρυσᾶ πλανᾶται
καὶ μ' ἀγγελούδια
συγκατοικεῖ.

Ἐν Γοττιγγῇ, 1877.

Γ. Μ. Β.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Ἂν ἕκαστος ἐδαπάνα προσπαθῶν νὰ ἐννοήσῃ ὅσον χρόνον δαπανᾷ ὑποκρινόμενος ὅτι ἐννοεῖ, καὶ ἂν ἠκροᾶτο τὸν λαλοῦντα ὅσον χρόνον ἐξοδεύει ἑτοιμάζων τὴν ἀπάντησίν του, ἡ μεταξὺ ἀνθρώπων συνεννόησις ἤθελε καταστῆ πολὺ εὐκολωτέρα. (Κα Swetchine).

*** Τοῦ μὲν ἰατροῦ ἡ θύρα δὲν πρέπει ποτὲ νὰ εὑρίσκεται κλειστὴ, τοῦ δὲ ἱερέως ἡ θύρα πρέπει νὰ εὑρίσκεται πάντοτε ἀνοικτή. (Βίκτωρ Οὐγκώ).

*** Ἡ λύπη τελειοποιεῖ μεγάλως τὸν χαρακτῆρα. (Κα Στάελ).

*** Οἱ ἄνθρωποι χαιρετῶσι προθυμότερον ἁπλοῦν γνώριμον ἐποχούμενον ἢ φίλον πεζόν. (Petit-Senn).

*** Ὅλα φαντάσματα στὴ γῆ, ἕνα καὶ μόνο μένει· Ἕνα δὲν εἶναι φάντασμα, τῆς συμφορᾶς ἡ ἀλήθεια. (Ζαλοκώστας).

Ὁ Ζήνων εὑρεθεὶς εἰς γεῦμα εἰς ὃ παρεκάθηντο πρέσβεις τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου, δὲν ὡμίλησε

καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος· ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν πρέσβεων τί νὰ εἴπωσι περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα των, ἀπεκρίθη ὅτι, «Ὑπάρχει εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἄνθρωπος ἠξεύρων νὰ σιωπᾷ.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Μηχανὴ λαλοῦσα.

Ὁ Ἀμερικανὸς κ. Faber ἐφεῦρε λαλοῦσαν μηχανήν, ἥτις εὑρίσκεται τώρα ἐν Βρυξέλλαις.

Ὁ πρῶτος ὁ λαβὼν τὴν ἰδέαν νὰ κατασκευάσῃ μηχανὴν λαλοῦσαν μετὰ τὸν Μολιέρον, τὸν δείξαντα πάντα αὐτῆς τὰ στοιχεῖα εἰς τὸν *Ἀρχοντοχωριάτην* του, εἶνε γάλλος τις καθηγητής. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἐπέτυχε. Τὸ κατώρθωσε δὲ, μοχθήσας ἐπὶ εἰκοσαετίαν, ὁ κ. Faber.

Ἡ μηχανὴ αὕτη ἡ ἀποδίδουσα ἀνθρωπίνην φωνὴν κατεσκευάσθη ἐκ ξύλου καὶ *γουττα-πέρκας*. Ἔχει τρία οὐσιώδη ὄργανα· τὸν πνεύμονα, φυσερὸν κινούμενον ὑπὸ μοχλοῦ τιθεμένου εἰς ἐνέργειαν διὰ τοῦ ποδὸς, τὸν λάρυγγα, ἔχοντα μίαν μεμβράνην καὶ ὄχι δύο ὡς ἡμεῖς, καὶ τὸ στόμα, μέγιστον μὲ ἀνάλογον γλῶσσαν. Ὅταν θέλῃ τις νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὴν μηχανὴν πιέζει μὲ τοὺς δακτύλους δεκατέσσαρας μοχλοὺς, ἕκαστος τῶν ὁποίων φέρει ἓν γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Διὰ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τῶν μοχλῶν ἀποτελοῦνται καὶ τὰ λοιπὰ δώδεκα γράμματα (τοῦ γαλλικοῦ ἀλφαβήτου). Περίεργον δὲ εἶναι ὅτι καθαρώτατα προφέρει ἡ μηχανὴ τινὰ τῶν γραμμάτων, ἄλλα δὲ ὀλιγώτερον εὐκρινῶς. Ὁπωσδήποτε εἶνε αὕτη ἐξαίρετον καὶ περιεργότατον ἐφεύρημα.

Ἡ μόνη πρακτικὴ ὠφέλεια τῆς μηχανῆς ταύτης εἶνε τὸ νὰ μανθάνωσι νὰ ὁμιλῶσιν οἱ κωφάλαλοι. Βλέπουσι δηλαδὴ οὗτοι τὰς κινήσεις, ἃς κάμνει ἡ γλῶσσα διὰ νὰ προφέρῃ τοὺς διαφόρους φθόγγους καὶ προσπαθοῦσι νὰ μιμῶνται αὐτάς, τοῦτο δὲ ἀποβαίνει εὔκολον ἕνεκα τοῦ μεγέθους τοῦ ὀργάνου, διότι αἱ ἐλάχισται κινήσεις διακρίνονται κάλλιστα.

Τὰ ἀπολεσθέντα πράγματα κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ὁ *Τύπος* τῆς Φιλαδελφείας περιγράφει τὰ ἐν τῷ *γραφείῳ τῶν ἀπολεσθέντων πραγμάτων* κατατεθέντα κατὰ τὴν ἐκεῖ τελεσθεῖσαν Ἔκθεσιν. Εἶνε πρῶτον μέγας ἀριθμὸς χρηματοθηκῶν παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους, ἀλλὰ πᾶσαι αὗται ὁμοῦ μόλις περιέχουν 100 δολλάρια, ἄλλων ὅμως πραγμάτων, οἷον ἐπισκεπτηρίων, σημειώσεων, σιδηροδρομικῶν εἰσιτηρίων καὶ ἄλλων χαρτίων βρίθουσιν. Ἐκτὸς τῶν 100 τούτων δολλαρίων οἱ φύλακες ἀνεῦρον πλέον τῶν 3,000 δολλαρίων ἀπολεσθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐκθέσεως, ἐξ ὧν ὅμως πολλὰ ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς ἀπολέσαντας.

Ἐκ τῶν ἄλλων πραγμάτων τὰ πλεῖστα ἀνήκουσιν εἰς τὸ θῆλυ γένος, δαντέλλαι, περιχειρίδια πάνινα ἢ χάρτινα, κομβία χρυσᾶ ἢ ἄλλα, σάλια, ἐπανωφόρια, ἀλεξήλια, πῖλοι, καλύπτραι, μανδήλια, διόπτραι, ταινίαι, καρφίδες, ψευδοβόστρυχοι κλ. κλ.

Ὑπάρχουσι πρὸς τούτοις ἐν τῷ ῥηθέντι γραφείῳ τόσα βιβλία, ὅσα ἠδύναντο νὰ πληρώσωσιν ἓν ἐμπορικὸν, τὸ πλεῖστον ὅμως ὄχι μεγάλης ἀξίας. Ἐπίσης βλέπει τις ἐκεῖ περὶ τὰ χίλια ἀλεξήλια καὶ ἀλεξιβρόχια.

Οἱ φύλακες ἀνεῦρον καὶ πλεῖστα κοσμήματα, ὧν τὰ πολυτιμότερα ἀπεδόθησαν εἰς τοὺς ἀπολέσαντας.

Ἂς εἴπωμεν τέλος ὅτι κατετέθησαν εἰς τὸ αὐτὸ γραφεῖον καὶ μία τερφρόχρους ἵππος καὶ πλέον τῶν 500 παιδίων τῶν δύο γενῶν. Ἡ μὲν ἵππος ἀνεῦρε μόνη τὸν στάβλον της, τὰ δὲ παιδία ἀνεζητήθησαν πάντα.

Ἡ ἄρκτος τοῦ Ναυσύ.

Ἐκ τινος Ἱστορίας τῆς πόλεως Ναυσὺ μεταφέρομεν τὴν κατωτέρω ἀφήγησιν γεγονότος, σημαντικὴν κατέχοντος θέσιν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς εὐαισθησίας τῶν ζώων.

«Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Ῥεναίου τοῦ Β', οἱ δοῦκες τῆς Λωρραίνης συνετήρουν διαρκῶς μίαν ἄρκτον, πρὸς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῇ εὐεργεσίᾳ, ἣν ἡ πολιτεία (canton) τῆς Βέρνης, ἥτις ἔχει ὡς ἔμβλημα τὸ ζῶον τοῦτο, προσήνεγκεν αὐτῇ, παρακινήσασα τὰς ἄλλας ἑλβετικὰς πολιτείας νὰ τῇ παράσχωσι τὴν συνδρομὴν των κατὰ τοῦ δουκὸς τῆς Βουργονδίας.

»Ἐπὶ Λεοπόλδου τοῦ Β' κατὰ τὸν δριμύτατον χειμῶνα τοῦ 1709, παιδίον τι ἐκ Σαβοΐας, θνῆσκον ἐκ τοῦ ψύχους, ἀπεφάσισε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κλωβὸν τῆς ἄρκτου, ὅπως θερμανθῇ. Ἡ Μάσκω, οὕτως ἐκάλουν τὸ ζῶον, ἀντὶ νὰ κακοποιήσῃ τὸ μετὰ τοσαύτης ἐμπιστοσύνης προσφυγὸν εἰς αὐτὴν, τὸ ἔλαβε τοὐναντίον μεταξὺ τῶν δύο ποδῶν της, καὶ περιεπτύξατο αὐτὸ, ἵνα τὸ θερμάνῃ.

»Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ἀφῆκε τὸν μικρὸν Σαβόιον ν' ἀναχωρήσῃ· οὗτος δὲ διελθὼν ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν ἐν τῇ πόλει, τὴν νύκτα ἐπέστρεψε παρὰ τῷ φιλοξένῳ ζώῳ, ὅπερ μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς τὸν ὑπεδέξατο. Ἔκτοτε τὸ παιδίον δὲν ἐκοιμᾶτο ἀλλαχοῦ, ἡ δ' ἄρκτος πάντοτε τῷ παρεχώρει μέρος τῆς τροφῆς της.

»Ἡμέραν τινὰ ὁ φύλαξ αὐτῆς, κομίσας τὴν τροφήν της βραδύτερον τοῦ συνήθους, ἐξεπλάγη τὰ μέγιστα ἰδὼν αὐτὴν κατακεκλιμένην, ῥίπτουσαν πρὸς αὐτὸν ἀγραπηδόλα βλέμματα καὶ διὰ παραφόρων κινημάτων ἐκδηλοῦσαν τὸν φόβον, ὃν εἶχε μὴ ἀποσπάσωσι τῶν κόλπων της προσφιλὲς ἀντικείμενον. Καὶ πράγματι μεταξὺ τῶν ποδῶν της ἐκράτει εἰς βαθύτατον καὶ ἤρεμον βεβυθισμένον ὕπνον τὸν Σαβόιον, ὃν δὲν ἤθελε νὰ ταράξῃ, ὅπως κατευνάσῃ τὴν πεῖνάν της.

»Σύμπασα ἡ αὐλὴ τοῦ Λεοπόλδου καὶ πλεῖστοι κάτοικοι τοῦ Ναυσὺ παρέστησαν μάρτυρες αὐτόπται τοῦ τοιούτου δείγματος τῆς ἀγαθότητος ἄρκτου, ἐξ οὗ μεγίστας ὠφελείας ἀναμφιβόλως ἠδύνατο νὰ καρπωθῇ ὁ μικρὸς Σαβόιος, ἐὰν πρόωρος θάνατος δὲν ἀφήρπαζεν αὐτόν.»

Κατανάλωσις καρφίδων (καρφιτσῶν).

Κατά τινα ὑπολογισμὸν γενόμενον πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, κατεσκευάζοντο αὐτόθι διά τε τὴν ἐσωτερικὴν χρῆσιν καὶ τὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξαγωγὴν, 20 ἑκατομμύρια καρφίδων καθ' ἑκάστην. Σήμερον κατασκευάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ 50 ἑκατομμύρια καθ' ἑκάστην. Μόνη ἡ Βιρμιγγάμη παράγει τὰ 37, τὰ δὲ ἄλλα 13 τὸ Λονδῖνον, ἡ Στράνδη καὶ τὸ Δουβλῖνον.

Πρὸς κατασκευὴν καρφίδων καταναλίσκεται ἐτησίως μέταλλον 1,275 $\frac{1}{3}$ περίπου τόννων· τὸ ὄγδοον τοῦ ποσοῦ τούτου εἶνε σύρμα χρησιμεῦον διὰ τὴν κατασκευὴν καρφίδων διὰ τὴν κόμην καὶ πενθίμων καρφίδων. Τὸ σύρμα τοῦτο στοιχίζει 7,183 λίρας ἀγγλικὰς, τὰ δὲ ἄλλα $\frac{7}{8}$ τοῦ καταναλισκομένου μετάλλου ἔχουσιν ἀξίαν 114,533 λιρῶν.

Πρὸς τῇ ἀξίᾳ τῆς πρώτης ὕλης προσθετέον καὶ τὰ λοιπὰ τῆς παραγωγῆς ἔξοδα. Καθ' ὅλου δὲ πᾶσα ἡ δαπάνη διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν καρφίδων ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνέρχεται ἐτησίως εἰς 200,000 λίρας στερλίνας.

Περὶ τοῦ πλούτου τῆς ἀραβικῆς γλώσσης.

Κατὰ τὸν Πάτερ-Ἄγγελον De St Joseph, ἡ ἀραβικὴ γλῶσσα ἔχει χιλίας λέξεις συνωνύμους διὰ τὸ σπαθὶ, πεντακοσίας διὰ τὸν λέοντα, διακοσίας διὰ τὸν ὄφιν καὶ ὀγδοήκοντα διὰ τὸ μέλι· ἔχει τριάκοντα πέντε συζυγίας ῥημάτων, οἱ δὲ ποιηταί της εἶνε τόσοι, ὥστε ὁ Σπανχάϊμ διατείνεται ὅτι οἱ Ἄραβες ἔχουσι πλειοτέρους στίχους παρ' ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη ὁμοῦ. Ὅλαι τῆς ἀραβικῆς αἱ λέξεις εἶνε 12,350,042, ἡγεμών τις δὲ τῆς Ἀραβίας εἶχε λεξικόν τι ἀραβικὸν, ὅπερ ἔφερον ἑξήκοντα κάμηλοι. Περὶ τῆς πτωχείας δὲ τῶν νεωτέρων εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν πείθεταί τις ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα ἔχει 37,000 λέξεις, ἡ γαλλικὴ 32,000 καὶ ἡ ἰταλικὴ 35,000!

Περίεργον μάθημα.

Ὁ κ. Χ. ἔλεγε μετὰ γλυκύτητος ἅμα καὶ σοβαρότητος πρὸς τὸν υἱόν του·

—Ἔλα, παιδί μου, συνείθισε νὰ φέρεσαι εὐγενῶς μὲ τοὺς θυρωροὺς, μὲ τοὺς ὑπηρέτας, μὲ τοὺς ἁμαξηλάτας, ἴσως κατορθώσῃς τότε νὰ φέρεσαι εὐγενῶς καὶ μὲ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς γονεῖς σου.

Εἰς Ἀνάγνωστης.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Τίς ἡ καταλληλοτέρα τῷ ἀνθρώπῳ τροφή.

Τὴν σήμερον οἱ πλεῖστοι, ἢ τολμᾷ τις νὰ εἴπῃ, πάντες οἱ φυσιολόγοι καὶ οἱ περὶ τὴν ὑγιεινὴν ἀσχολούμενοι, παραδέχονται ὅτι αἱ μικταὶ ἐξ οὐσιῶν ἐκ τοῦ φυτικοῦ καὶ ζωϊκοῦ βασιλείου προερχόμεναι τροφαὶ εἰσὶν αἱ μᾶλλον χρήσιμοι πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ αἱ ἐμπρέπουσαι αὐτῷ φυσικῶς ὑφ' ἅπαντα τὰ κλίματα καὶ ὑφ' οἱαςδήποτε ἄλλας κοινωνικὰς περιστάσεις. Ἀποδεικνύεται δὲ ἀνακριβὲς τὸ ὑπὸ τοῦ ἄγγλου Lawrence καὶ ἄλλων ὑποστηριχθὲν δόγμα καθ' ὃ τὸ κλῖμα ὑφ' ὃ ὁ ἄνθρωπος ζῇ εἶναι κυρίως ὁ μόνος ὁδηγὸς πρὸς ἐκλογὴν τῆς καταλληλοτέρας τροφῆς, καθ' ὃ δηλ. ὑπὸ τὸν ἥλιον τῶν τροπικῶν φυσικωτέρα τροφὴ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου προερχομένη, ἐπὶ τῶν παγωμένων τοῦ βορρᾶ χωρῶν ἡ ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ, ἐν δὲ τοῖς εὐκράτοις κλίμασιν ἡ μικτὴ τροφή. Διότι γνωστὸν εἶναι ὅτι καὶ ἐν βορειοτέροις κλίμασιν οὐχὶ μόνον ὁ ἄρτος καὶ τὰ γαιώμηλα, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα εἴδη λαχάνων καὶ ἄλλαι διάφοροι οὐσίαι ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου εἰσὶν ἐν κοινοτάτῃ χρήσει μετὰ τῶν ἐκ τοῦ ζωϊκοῦ. Δὲν εἶναι δὲ παντάπασι δύσκολον νὰ ἀναγνώσῃ τις πολλὰ ἡμερολόγια πολλῶν καὶ διαφόρων περιηγητῶν τῆς νοτιοτάτης Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, καθ' ἃ τὸ κρέας καὶ διάφοροι ζωϊκαὶ οὐσίαι παρὰ τοῖς κατοικοῦσι τὰς παρθένους ἐκείνας χώρας δὲν εἶναι ὅλως ἄγνωστος τροφή.[1]

Ὑπάρχουσιν ἄλλοι οἱ ὑποστηρίζοντες διὰ λόγους οἰκονομικοὺς καὶ ὑγιεινοὺς, πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν, ἀποκλειστικῶς τὴν χρῆσιν φυτικῶν οὐσιῶν, πειθόμενοι εἰς τοῦτο, διότι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς καὶ ἐν τοῖς βορειοτέροις (Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ) κλίμασιν ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν τρεφόμενοι καὶ ἀπολαύοντες ἄκρας ὑγείας. Τῆς γνώμης ταύτης προεξάρχει πρὸ πάντων ὁ Charles Lane, ὅστις ὑποστηρίζει καὶ προτιμᾷ διὰ τὸν ἄνθρωπον, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸν διατρίβοντα ἐν τῷ Βορείῳ Πόλῳ, μόνον τὴν φυτικὴν τροφὴν, λέγων ὅτι «ἐργάται ἔν τε τῇ ἐξοχῇ καὶ ἐν ταῖς πόλεσι, διαιτώμενοι ἄλλως καλῶς, διατηροῦσιν ἑαυτοὺς ἐν καλλίστῃ ὑγείᾳ τρεφόμενοι ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν, ἐνῷ ἄλλοι

1. Ζωηροτάτη μένει ἐν τῇ μνήμῃ ἡμῶν ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐκθέσεως πρὸς τὴν Γεωγραφικὴν ἐν Βιέννῃ Ἑταιρίαν ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ Μυγερ τοῦ διευθύναντος τὴν ἐκδρομὴν πρὸς τὸν Βόρειον Πόλον τῆς αὐστριακῆς ὁμάδος, πρὸ δύο ἐτῶν ἐν θριάμβῳ εἰς Βιέννην ἐπανελθούσης, βοηθουμένου ἐκ τῶν σημειώσεων ἃς ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ ὁ ἰατρὸς ὁ συνοδεύων τὴν ὁμάδα ἔγραφε. Κατὰ τὴν ἔκθεσιν ἐκείνην οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ὁμάδα, ἄνθρωποι σχεδὸν πάσης κοινωνικῆς τάξεως, ἐν ταῖς παγεραῖς ἐκείναις ἐκτάσεσιν ἐτρέφοντο δι' οὐσιῶν ζωϊκῶν καὶ φυτικῶν, ἐν ὅσῳ τοιούτων ἠμμείρουν, καὶ διετηροῦντο ἐν σχετικῇ ὑγείᾳ. Ἔρθασε δὲ ἐποχὴ καθ' ἣν οὐδὲν ἄλλο πρὸς τροφὴν εἶχον εἰμὴ μόνον δίπυρα καὶ διὰ τοιούτων διετηροῦντο μέχρις οὗ ἡ τύχη ἔπεμπε πρὸ τῶν πυροβόλων των ἄρκτον τινά.

τρεφόμενοι διὰ ζωϊκῶν ἢ μικτῶν τροφῶν, κατὰ δὲ τὴν λοιπὴν δίαιταν κακῶς διάγοντες, παρουσιάζουσι τὰ ποικιλώτερα νοσήματα, καὶ εἰσὶν εὐαλωτότεροι ὑπὸ τῶν ἐπιδημιῶν. . . . . Αἱ νοσώδεις κατοικίαι, ἡ ἐνδεὴς ἐνδυμασία, αἱ κακαὶ ἕξεις, ἡ ἀμάθεια καὶ αἱ διάφοροι φερήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξεως, εἶναι διάφοροι αἰτίαι πρὸς νόσους, καὶ πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι, φυτικὴ δίαιτα καλῶς ἐκλελεγμένη καὶ παρεσκευασμένη, δύναται νὰ καταστήσῃ τὸν ἄνθρωπον ὑγιῆ, ἰσχυρὸν, ὡραῖον καὶ μακρόβιον. Οὐδὲν ἧττον ὅμως τὸ πλεῖστον τῶν ἐπιπόνων ἐργασιῶν τοῦ κόσμου ἐκτελεῖται ὑπ' ἀνθρώπων ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν τρεφομένων.»

Δὲν ἀρνούμεθα βεβαίως ὅτι ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν τρεφόμενοι, πρὸς τοῦτο κινούμενοι, παρ' ἡμῖν τοὐλάχιστον, ὑπὸ θρησκευτικῶν λόγων, ὡς τοῦτο ἐπιβεβαιοῦσι τὰ σωζόμενα περὶ τῶν ἐρημιτῶν τῆς Θηβαΐδος, Παύλου τοῦ Ἐρημίτου, τοῦ Ἐπιφανίου, τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, περὶ τῶν φιλοσόφων Πυθαγόρα καὶ Ζήνωνος καὶ τοῦ Πορφυρίου, ὡς τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ ὁλόκληρον μοναχικὸν τάγμα ἐν Ἀθωνι, οὗτινος τὰ μέλη τρέφονται ἀποκλειστικῶς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν. Οἱ πλεῖστοι ὅμως τούτων ἔζων καὶ ζῶσιν ἐν νωθρότητι καὶ ἐν ἐξοχῇ· ἐν συνθήκαις δηλ. καθ' ἃς καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ τῆς ὕλης νωθρότερον γίνεται, καὶ αἱ ἀπώλειαι αἱ ὀργανικαὶ μετριώτεραί εἰσιν. Ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἄνθρωποι ἐργατικοί, καταναλίσκοντες δηλ. τὸ πλέον τοῦ ἡμίσεος τοῦ ἡμερονυκτίου εἰς ἐπιπόνους καὶ σκληρὰς ἐργασίας, εἶναι δυνατὸν νὰ ἀντέχωσιν, ἀντικαθιστῶντες διὰ τῆς φυτικῆς τροφῆς τινὰς μόνον καὶ οὐχὶ τὰς κυριωτέρας τῶν καταστρεφομένων καὶ ἀποβαλλομένων ὑλῶν τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἐὰν μετὰ προσοχῆς ἐξετάσωμεν, ἐν Εὐρώπῃ τοὐλάχιστον, τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας τῆς διὰ φυτικῶν οὐσιῶν τρεφομένης ἐργατικῆς τάξεως τοῦ λαοῦ, ἀνευρίσκομεν ὅτι αὕτη πρὸ πάντων ἀδικεῖται ὑπὸ νόσων ἐχουσῶν ὡς αἰτίαν τὴν τοιαύτην τροφήν. Στατιστικῶς ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ μέγιστος ἀριθμὸς τῶν νόσων καὶ ἀποβιώσεων συμβαίνει πρὸ πάντων ἐν τῇ κατωτέρᾳ τάξει· αἴτιον δὲ εἶναι ἡ ἀνεπαρκὴς τροφὴ διὰ φυτικῶν τινων οὐσιῶν καὶ ὁ ἐναντίον παντὸς ὑγιεινοῦ κανόνος τρόπος τοῦ ζῆν, ὅστις αὐξάνει τοσοῦτον σπουδαίως τὸν ἀριθμὸν τῶν νόσων καὶ θανάτων, καὶ ἐξ οὗ ἀδύνατον νὰ ἀποστῇ ἡ ἐργατικὴ αὕτη τάξις ἕνεκα τῆς γλισχρότητος τῶν χρηματικῶν μέσων.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὅλη ἡ ἐργατικὴ τάξις ἡ διαιτωμένη οὕτω· τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς τὸ κατοικοῦν ἐν πόλεσι καὶ ἐν τῇ ἐξοχῇ ναὶ μὲν ἅπαξ ἢ τὸ πολὺ δὶς τῆς ἑβδομάδος μεταχειρίζεται πρὸς τροφὴν τὸ κρέας, ἀλλ' εἶναι βεβαιότατον, ὅτι μετὰ τῶν διαφόρων φυτικῶν οὐσιῶν, ὅσαι ἐν ποικιλίᾳ μεγίστῃ ὡς ἐδέσματα παρασκευάζονται, μεταχειρίζεται καθημερινῶς σχεδὸν τὰ ὠά, τὸ γάλα, τὸ βούτυρον, καὶ τὸν τυρόν. Ὡς παράδειγμα δὲ τοιαύτης διαίτης δύναταί τις νὰ παρουσιάσῃ τὴν ἡμετέραν ἐργατικὴν τάξιν πρὸ πάντων τὴν ἐν τοῖς χωρίοις, ἥτις κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου διαιτᾶται ὑγιεινότατα, μετερχομένη ἐπιπονώτατα καὶ σκληρὰ ἐπαγγέλματα, καὶ μεταχειρίζεται σπανίως μὲν τὸ κρέας συχνότατα ὅμως τὸ γάλα, τὸ βούτυρον, τὰ ὠὰ καὶ τὸν τυρὸν μετὰ τῶν διαφόρων λαχάνων καὶ λοιπῶν φυτικῶν οὐσιῶν, ἀντλοῦσα ἐκ τοιαύτης τροφῆς, μικτῆς βεβαίως, τὰ ἀναγκαιοῦντα ὑλικὰ πρὸς συντήρησιν τῆς ὑγείας, καὶ ἀντικαθιστῶσα τὰς ἐκ τοῦ σώματος ἀπωλείας.

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ συγγραφεῖς οἵτινες ἐκ λόγων ἠθικῶν καὶ συμπαθείας πρὸς τὰ σφαζόμενα ἢ φονευόμενα ζῶα ἀποκρούουσι πᾶσαν διὰ κρέατος τροφήν.

Ὁ διακεκριμένος τῆς Γαλλίας ὑγιεινολόγος Michel Levy ἀποφαινόμενος ὑπὲρ τῆς μικτῆς τροφῆς ἐπιλέγει, ὅτι ἡ ὑγιεινὴ ὀφείλει νὰ ἐξετάζῃ τὰς τροφὰς οὐχὶ τόσον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς χημικῆς αὐτῶν συνθέσεως, ὅσον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἐπιρροῆς των· ὁ Michel Levy διακρίνει τὰς τροφὰς εἰς *τελείας* καὶ *ἀτελεῖς*. Καὶ τελείας μὲν ἀποκαλεῖ τὰς χρησιμευούσας πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν οὐσιωδῶν συστατικῶν τοῦ σώματος τῶν τε στερεῶν καὶ ὑγρῶν, καὶ προμηθευούσας αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα ὑλικὰ πρὸς τὴν ζωϊκὴν θερμασίαν· ἀτελεῖς δὲ, ἐν αἷς συγκαταριθμητέαι πᾶσαι σχεδὸν αἱ φυτικαὶ, ἐκείνας αἵτινες ἀντικαθιστῶσι συστατικά τινα μόνον, ὁ δὲ ὀργανισμὸς, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ὅσων ἀπόλλυσι, προμηθεύεται ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ ἐλλείποντα τῶν οὐσιωδῶν συστατικῶν ἐκ τῶν τροφῶν, ἐξ οὗ πάθη καὶ νόσοι.

Ἡ σύμμιξις λοιπῶν τροφῶν εἰλημμένων ἐκ τῶν δύο βασιλείων εἶναι ἡ ἁρμόζουσα τῷ ὀργανισμῷ τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι κατὰ τὸν Pettenkofer συγγενὴς καὶ ἔνστικτος ἐπιθυμία αὐτοῦ, ἥτις ὡδήγησεν αὐτὸν πρὸς εὕρεσιν τοιαύτης ποικιλίας ἐδεσμάτων ἁρμοζόντων ἑκάστοτε πρὸς τὸ κλῖμα ἐν ᾧ ζῇ, πρὸς τὸ ἐπάγγελμα καὶ πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν εἰς ἣν ἀνήκει. Τὴν ἔνστικτον λοιπὸν ταύτην ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ὅστις τὴν διατροφὴν αὐτοῦ μετρᾷ μόνον διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ διαβήτου καὶ πρὸς τοῦτο ὁδηγεῖται μόνον ὑπὸ τῆς Φυσιολογίας καὶ τῶν κανόνων τῆς Ὑγιεινῆς.[1]

ΠΛΡ.—Σ. 88, στ. 6', στίχ. 8 «μομφὴ» ἀντὶ «μορφή».

---

1. Ἐσταχ. ἐκ τῆς περὶ «Γάλακτος» πραγμ. τοῦ ἰατροῦ κ. Ι. Χ. Βάμβα.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.